

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Ciuj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:
Kisr. és kiadóhivatal
977, 228 és 1047

Es. N. Sz. — — — — 22
Egy szám ára pályaudva-
ra és vidéken is lej 5
Bukarestben — —

KELELET

ZSIDO-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Egyszám ára — ck 2—

1926 Hétfő március 29

Ciuj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 69 szám

5686. Niszán 14

Ma délután öt órakor lemondott a kormány

Az új kabinetnek 48 órán belül kell megalakulni. Az uralkodó koncentrációs kormányt óhajt a választások levezetésére

Ma délután öt óra óta Bratianu Jonel nem miniszterelnöke többé Romániának s ezzel a liberális rezsim uralma — még nem tudni mennyi ideig — megszűnt. Bratianu nem bukott meg. Kormányát természetesen halálal ért véget, miután elérte azt a legmagasabb életkort, amikor minden kormányuk az alkotmány értelmében el kell halnia. Sőt ez a kormány még a megengedettnél is többet élt, mert ma dátumát egy két sürgős törvényre való hivatkozással, néhány napra meghosszabbította.

A Bratianu kormány lemondá vála Románia törtéelmének egy mindenképe jelentős fejeze zé e zírul le. Tulközöl vagyunk még az eseményekhez, semhogy e kor objektív méltatására mernénk válsakozni s ezért most, mikor a Bratianu kormányt elparentáljuk, e upán néhány általános és talán nem is minden szabványtól ment megállapításra szoritkozunk.

Bratianu Jonel kétségtelenül Románia egyik legmarkánsabb és legjel n ősebb egyénisége. Erőkesű, diktatórikus hajlamu politikus, akinek azonban bámulatos érzéke van ahhoz, hogy pártjában nemcsak abszolút tekintélyre, de nagy népszerű égre is tegyen szert. Párt hivatól katonás fegyelmet követelt, de a hűségér: mindig hűségesen fizetett. S minthogy Bratianunak módjában is állott fizetni, — és itt a fizetést a szó egyszerű, hétköznapi értelmében gondoljuk — nem cöda, ha igen tehetséges és, ami a legfontosabb, tüzönvívő keressül odaadó munkatársakkal vézette magát körül. Partjának szilárd kohézióját és dinamikus erejét éppen ez a „kéz kezét mo.” elve adta meg, mert mindenki, aki a liberális párt szekerehez lő ötte sorsát, egyénileg nagyon jól járt, — hi csak nem volt tulstágon ügyetlen. Ezt a pártot a közös egyéni érdekek tartották össze és ma már megállapíthatjuk, hogy elképzelni sem lehet erősebb kapcsolatot ennél.

Európai értelemben véve, a liberális pártot nem sorozhatjuk az ismert politikai irányzatok egyikéhez sem. Nem volt konzervatív a szó európai értelmében, de még kevésbé volt demokráta, nem volt tulzóan sovinszta, de még kevésbé szabadszelleme a nemzeti kérdésekben. Ideológiai megmondolások sohasem nyugtalanították ezt a pártot s a párt vezérei a legnyugodtabb lélekkel puffogtatták ugyszólván ugyanabban a percben a legszelsőségesebben demokrátiás és a legszelsőségesebben reakciós szölamokat. A liberális párt, minthogy már hosszú évek óta letért a liberalizmus útjáról, nem is igyekezett egy újabb világnézeti platformot teremteni magának.

Csupán egy kérdésben volt a párt következetes: a szelsőséges kapitalista politikában. Ezen a téren komoly és céltudatos elrelátással szolgálta a kormány a nagytöke érdekeit. Minden elfogultság nélkül meg lehet állapítani, hogy a liberális pártnak egyedül és kizárólag a nagytökében és a nagytökések között volt és van gyökere és politikáját ugyanazzal az óvatossággal hajtotta végre, mint amilyennel a nagytöke általában minden törekvészt megvalósítja. A liberális párt teljesen idegenül állott a tömegekkel szemben, de azért mindig elég ügyes volt ahhoz, hogy apró és a leggyakrabban látszólag engedmények segítségével elejtve vagy a tömegek végé és akív elkeseredésének. Am még a nagytökéet sem egy kifejezett ideológiai megmondolás alapján támogatta, hanem a legmerészebb egocentrikus szempontokról vezetve. Az ország javainak mondhatni legtekinté-

lyesebb részét ez a párt a maga érdek-szférájába tudta vonni. Amikor a cél eléréséről volt szó, a kormány nem ismert akadályt, át lépett törvényeken, emberek és tömegek lét érdekein, az ország külföldi presztizsén, minden, minden eltörpült a nagy cél mellett: liberalizálni az ország minden kincsét. Talán legjellemzőbb erre a kormányra, hogy nem az emberek: és a tömegeket akarta liberálissá tenni, hanem a pénzt, a tőkét. Ez a törekvése sikerrel is járt anél is inkább, mert számbavethő akadály nem állott útjában.

Elnek az egocentrikus beállítottságu gazdasági politikának természetesen az ország adta meg az árát, a kisemberek, a munkások, a tisztviselők és általában mindenki, aki nem tartozott a töke felső rézerei közé. Mindazonáltal, ha figyelembe vesszük a mai kaotikus európai viszonyokat és azt, hogy O'aszországban faszizmus var, Magyarországon még nemrég fehér terror volt, Oroszországban pedig most is vörös terror van, meg kell állapítanunk, hogy a Bratianu-kormány mindig igyekezett az ország békéjét és nyugalomát fenntartani, — természetesen olyan mértékben, amelyben érdekeit megkivánák.

A legtöbb panaszunk a kormány ellen nekünk, kisebbségnek, de különösen zsidóknak volt. A kisebbségi kérdés igazságos és békés szellemben való megoldását a liberálisok nemzeti

veszedelemként állították a román tömegek elé és politikai lehetőségüket a román nemzet felé a türelmetlen és elnyomó kisebbségi politikával akarták megteremteni. Lehetséges, hogy kormányzásuk utolsó hónapjaiban belátták, hogy ezen a ponton nagyot tévedtek, — a Magyar Párttal folytatott tárgyalások erre engednek következtetni — de négy évig a legkérelmelelenebb eszközökkel nyomták el a kisebbségeknek minden szabad lélekzetvéte re irányuló törekvését. Számunkra örökké szomorú emlékezetű lesz a liberálisok négyéves uralma és azt hisszük, Románia nagy érdeke is súlyosan megsínylették ezt a kisebbségellenes rezsimet.

Most azonban, hogy a kormány ideje lejárt és reménység van rá, hogy egy új és talán jobb rezsim következik, egyéni panaszainkon telmelkedve megállapíthatjuk, hogy a liberális kormány egy súlyos korszakban, a háboruból a békéte való átmenet korszakában, négy éven keresztül vezette Románia hajóját anélkül, hogy azt zá onyra vitte volna. Ezért majd a történelem lapjain megkapja a kelő elismerést. Tőlünk, kortársaktól azonban ne várjon a liberális kormány elismerést, mi azt hisszük, éppen elég volt ebből az uralomból és — minek tagadjuk — örülünk neki, hogy ma délután öt óra óta Bratianu nem miniszterelnöke többé Romániának. m. e.

A király elfogadta Bratianu lemondását

Bucuresti-Bukarest, márc. 27. A Rador távirati iroda hivatalosan jelenti: Bratianu Jonel miniszterelnök ma délután 5 óra után kihallgatáson jelent meg a királynál és átnyújtotta kormányának lemondását. A király köszönetet mondva Bratianunak 4 éven át az ország érdekében kifejtett szolgálataiért és elfogadta lemondását. Együttal megbizta a kormányt az ügyek továbbvitelével az új kormány megalakulásáig.

A kormány lemondását a fővárosi lapok különkiadásban közlik. A „Dimineata” ezzel kapcsolataiban a következőket jelenti: Általános vélemény szerint a király annak az óhajának fog kifejezést adni, hogy koncentrációs kormány jöjjön uralomra és valószínűleg Maniu Gyulát fogja ezzel a misszióval megbizni. Csak amennyiben Maniunak nem sikerülne koalíciós kormányt alakítania, akkor fog az uralkodó más megoldáshoz fordulni.

Politikai körök azt hiszik, hogy a kormányválság gyorsleflyású lesz és a kollaborációs tárgyalásokra is a király 24, legfeljebb 48 órás terminust fog adni a designálandó miniszterelnöknek.

A király az eddigi diszpozícióktól eltérően, ma délután 6 órakor Orleanu kamaraelnököt, 7 órakor pedig Nicolaescu szenátusi elnököt kihallgatáson fogadta és véleményüket kérte a kormányválság megoldására vonatkozólag.

A Rapid Távirati Irodát hivatalosan felhatalmazták annak közlésére, hogy az uralkodó kifejezte óhaját, hogy koncentrációs kormány vegye át a hatalmat a választások levezetésére. Még ma este közvetlen tárgyalások indultak meg a parasztpárt és a nemzeti párt között a nemzeti párt legutóbbi propozíció alapján. Azt hiszik, hogy ilyen alapon sikerül létrehozni a két párt között a megegyezést és semmi sem állja útját a koncentrációs kabinetnek. Ha azonban a megegyezés nem jön létre, az uralkodó más eszközökhöz fog folyamodni.

A politikai helyzet ebben a pillanatban az, hogy Averescu tábornoknak a legkisebb esélyei sincsenek, amit bizonyít az „Indreptarea” mai egyik cikke, amelyben sajnálja, hogy az uralkodó azokat ülteti a kormányelnöki székbe, akik évek hosszú sora óta demagógiából a demokráciát hirdetik.

Holnap délelőtt Maniu és Jorga jelennek meg az uralkodónál kihallgatáson. Az uralkodó közölte, hogy a krízist 48 órán belül feltétlenül megoldani kívánja.

A parlament ünnepélyes záróülése

Bukarest, március 27. A kamara délutáni ülésén Stefan Joan alelnök elnököl.

Joanitzescu tiltakozik az ilfovi mezőgazdasági kamara feloszlata ellen, amit ma Constantinescu miniszter elrendelt. (Nagy zaj)

Constantinescu Alexandru földmívelésügyi miniszter a liberális párt tapsai közepette bizonyítja, hogy helyesen járt el.

Madgearu a lej pályafutására vet visszapillantást és megállapítja, hogy a román valuta Zürichben ma érte el eddigi legalacsonyabb ár-

folyamát. Ez Bratianu Vintila pénzügyi diktatúrájának a következménye. A többség lelkesen éljenzi a pénzügyminisztert.

Stefan alelnök át akar térni a napirendre, de Lupu kér szót. Kijelenti, hogy a választójogi törvénybe, amelyet a hivatalos lap közöl, hiba csuszott be. Ugyanis a törvényjavaslat tárgyalásánál elfogadták a rágalalmazásért elítéltek passzív választójogáról szóló módosítást. Felszólítja a kormányt, adjon felvilágosítást, hogyan történt ez.

Constantinescu miniszter kijelenti, hogy nincs tudomása arról a dologról, a kamara irodája felelős.

Iamandi liberális képviselő igazolja Lupu állítását, hogy a többség megszavazta a kérdéses módosítást.

Stefan Joan alelnök igéri, hogy a tévedést ki fogják javítani, amit Lupu tudomásul vesz.

Ezután megszavazták az örökberletek általánról szóló törvényjavaslatot, mire **Stefan** alelnök az ülést berekeszti.

Délután fél öt órakor nyitotta meg újból a kamara ülését **Orleanu** elnök. Jelen volt **Valmennyi** miniszter. Amikor **Bratianu** Jonel belépett és felment a szószékre, a liberálisok percekig tapsoltak.

Bratianu beszól

A miniszterelnök azzal kezdte beszédét, hogy amikor a parlament négyéves munkáját befejezi, van a román királyság proklamálásának 50. évfordulója. Nem akar hosszasan beszélni ennek a 4 évnek munkájáról és eredményeiről, úgy a külföld, mint a nép tudja és méltányolja ezt a teljesítményt.

— Elhatároztuk, — mondotta **Bratianu** — hogy visszavonulunk, miután megvalósítottuk feladatunkat és mindent elkövettünk az ország érdekében, a trón és haza iránti hűségünköt vezérelve. A liberális párt adja helyét és továbbra is az ország szolgálatában fogja hivatását teljesíteni.

— Kívánjuk, hogy akik helyünkbe jönnek, kövessék példánkat, jöjjenek egységesen kormányra és távozzanak 4 év múlva egységesen, saját akaratuktól a hatalomról.

A királyi kézirat

— Elnök ur! Van szerencsém felolvasni Öfelségének a királynak következő kéziratát:

Képvisező urak! Eljutottak a törvényhozás időszakának befejezéséhez! Önök megszilárdították a kormányzást, konszolidálták az országot és biztosították a fejlődést, amely a nemzetnek lehetőséget nyújt a virágzásra. A választójoggal biztosították az új törvényhozó testületek megalakulását is.

Nem válhatok el Önöktől anélkül, hogy köszönetet ne mondjak működésükért és ne emlékezzem arra, hogy ennek a törvényhozó testületnek elnökei tették Gyulafehérvárt a koronát a fejemre és a királyné fejére. (A kamara tagjai felállva hosszasan tapsolnak és éltetik a királyt.) Az alkotmányozó nemzetgyűlés rendes ülészakát ezennel befejeztnek nyilvánítom. *Ferdinand.*

Bratianu Jonel miniszterelnök a királyi kézirat felolvasása után ismét emlékeztet a királyság proklamálásának félévszázados évfordulójára és így fejezi be beszédét: Távozzunk ezzel a kiáltással: Éljen a király! Éljen Románia!

Orleanu elnök ezután felolvassa a kamarának a királyhoz intézendő hódoló feliratát, amelyet a Ház egyhangulag elfogad, mire az elnök a kamara munkáját befejezetnek nyilvánítja és a zárülést berekeszti. Az ülésen az ellenzék itt is teljes számban jelen volt.

Bucsu a többségtől

Miután **Bratianu** Jonel a szenátusban is felolvasta a király házfeloszló kéziratát, a liberális párt összes tagjai értekezletre gyűltek össze. Itt **Bratianu** hosszabb beszédet tartott

Az erdélyi ügyvédek folytatják a sztrájkot

Saciú dr. kolozsvári dékán súlyos kiáltása a regáti ügyvédek magatartásáról

(Cluj Kolozsvár, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ügyvédek sztrájkmozgalmában ma igen érdekes fordulat állott be. Az országos ügyvédszövetség **Dobrescu** Demeter elnök aláírásával táviratot küldött az összes ügyvédi kamarákhoz, amelyben felszólítja őket, hogy miután az illeték törvény napirendre tűzésének veszedelme elmúlt, szüntessék be a sztrájkot.

A táviratnak igen érdekes háttére van. Ismeretes, hogy a sztrájkmozgalom tulajdonképeni kezdeményezői, a bukaresti ügyvédek már egy ízben beszüntették a sztrájkot, midőn a kormánytól ígéretet kaptak sérelmeik orvoslására. Már ekkor világossá lett, hogy a bukaresti ügyvédszövetség akciója komolyabb jelentőséggel nem bír. Az erdélyi és bánáti ügyvédi kamarák dékánjai viszont kimondották, hogy a sztrájkot függetlenül a regáti ügyvédek akcióitól, le fogják folytatni mindaddig, amíg főbb sérelmeik orvoslást nem nyertek.

Az erdélyi és bánáti kamarák határozatának sulya alatt a bukarestiek ismét kimondották a sztrájkot, de másodszer is cserbenhagyták erdélyi és bánáti kollegáikat, mert tegnap már megjelentek a bírósági tárgyalásokon. Az erdélyi és bánáti ügyvédek további magatartására vonatkozólag kérdéssel fordultunk dr. **Saciú** Jánoshoz, a kolozsvári kamara dékánjához, aki munkatársunknak a következőket mondotta:

— Előrelátható volt, hogy mihelyt a bélyegilletéktörvény tárgyalását a napirendről levezzik, a bukaresti ügyvédek és általában az ókirálysági ügyvédtestületek, amelyek amugy is a legteljesebb fegyelmetlenséget tanusították

és kifejtette, hogy a liberális párt munkája még nem ért véget. A pártnak, mint ellenzéknek örködnie kell az állam konszolidálásán. A kormány, amely most hatalomra kerül, valószínűleg gyenge lesz és nem szabad engedni, hogy összetörje azt, amit a liberálisok építettek. A párt meg fogja tenni kötelességét és örködni fog az állam érdekei fölött. Dicséri a liberális párt soraiban tapasztalt bámulatos fegyelmet és atmoszférát és megállapítja, hogy ez a visszavonulás egy jól fegyelmezett hadsereg visszavonulásához hasonlít, pedig tudvalevő dolog, hogy visszavonulni nehezebb, mint támadni.

Mégegyszer köszönetet mond a tegnap esti banketten és a parlament mai ülésén megnyilvánult szeretetért és az értekezletet berekesztette.

sztrájkjal szemben, ismét munkába állanak. Regáti ügyvédek komolytalansága és inkonzekvenciája azonban semmiben sem érinti az erdélyi és bánáti ügyvédek, akik szigorú fegyelmetlenséggel folytatni fogják jogos követeléseik teljesítéséért érdekében indított harcaikat. Mi nem ismerünk megállást azon az uton, amelyen elindultunk és mozgalmunkat nem vagyunk hajlandók odadobott konokért feláldozni. Kezembem van az aradi és nagyvárad kamarák távirata, amelyek arról értesítettek, hogy az ügyvédszövetség akciója ellenére is, a dékán-konferencia határozatai értelmében, folytatják a sztrájkot. Mihelyt az új kormány hivatalába lép, amely természetesen nem felelős elődje akcióiért, az erdélyi és bánáti ügyvédek köldöttsége fogja sérelmeiket előadni. Minden reményünk meg van arra nézve, hogy ezek záros határidőn belül orvoslást fognak nyerni.

HYPEROL
fertőtleníti, megvédi torokfájástól
SZÁRVÍZ TABLETTA
Kapható mindenütt.

Akiba 28

Irtá Giszkalay János

És mégis kevésbé tudom őt elítélni mint beneteket és a királyt (Hyrkanost), hogy a törvénynek ilyen meggyalázását türitek. Hát tudjátok meg, hogy ugyan ez az ember, aki előtt most reszkettek, egyszer majd mindannyiottokat a hóhér kezére fog juttatni! — Semája politikai jövőbelátása véresen beteljesedett. Aosalionról nincs különösebb mondanivalónk. Mindakettől a Szanhedrin vezetői voltak ezekben a véresen szomorú napokban és kettejükkel kezdődik a zsidó tudományok és tudósoknak az a sokszor tudatalatti de sokszor tudatos törekvése, hogy a veszendőbe menő állami függetlenséget valami olyan elpusztíthatatlan intézménnyel helyettesítsék, amely a zsidó nemzeti energiákat minden viszontagságok között is életben tartja, sőt növelje, mindaddig, amíg elérkezik az újra kivivott állami függetlenség ideje.

Ez a zsidó „Tan.” A momentán politikai viszonyok között tehettek sokszor visszatetsző dolgokat is. (Amikor **Heródes** hatalmas római sereggel ostrom alá fogta Jeruzsálemet, az utolsó **Makkabeus** árnykirály, **Antigonus** alatt, **Avtalion** és **Semája** a város átadását tanácsolták a népnek. De a rómaiakat gyűlölték, amint azt az idézett mondásaik bizonyítják). Nevezetessége még e két tudósnak, hogy mindketten tanítómesterei voltak a talmudi zsidóság egyik legnagyobb tekintélyének, **Hillélnek**).

8. Hillél és Sammáj átalvették ezektől. **Hillél** mondotta: Légy Áron tanítványa, békét szerető és békét kereső, szeresd az embereket és hozzád őket közel a Tanhoz. Ezt is szokta mondani: Aki nagy nevet akar szerezni, az a (meglevő) nevét is elveszejtí; aki nem gyarapítja a tudását, az csökkentí; akit azonban

egyáltalában nem érdekel a Tan, az megérett a halálra. Aki a koronát (a Tórá) a maga (anyagi) céljainak szolgálatába állítja, az semivé pusztul. Ugyancsak ő mondotta: Ha én magam nem teszek magamért, — hát ki tegyen akkor értém? És ha csak magamért teszek, — mi vagyok akkor én? És ha nem most, — hát mikor?

Sammáj mondotta: Tedd a Tóra tanulást meghatározott elfoglaltsággá. Igerj keveset, cselekedj sokat. És fogadj mindenkit barátságosan. (Hillél és **Sammáj**, a Szanhedrin elnöke és alelnöke, a két leghíresebb iskolafő, a második Templom pusztulása előtt. Hogy szerepet és hatástak jobban megérthessük, rövid képét kell adnunk a zsidó állam akkori politikai és társadalmi viszonyainak. Az idumeus Antipaternak (l. az előbbi jegyzetet) és gazságokban méltófiának, **Heródesnek** sikerült hatalmától véglegesen megfosztani a **Makkabeus** uralkodóházat. Az állandó beháborúk alkalmat adtak Rómának arra, hogy a zsidó állam belügyeibe avatkozzon (l. ugyancsak az előbbi jegyzetet) és csak természetesen, hogy a két elvetemült tróntolvaj, Róma kitüntetett kegyencévé lett. Antipater idejében a római világbirodalom hatalma Pompeius kezében volt. Ugyanakkor Antipater Pompeius kegyelméből az ország tényleges kormányzója volt és fiát, **Heródest** a felső vidék (Galil) helytartójává nevezette ki. A **Makkabeus** ház utolsó sarjai már csak mint névleges fejedelmek és főpapok szerepeltek. Ez azonban nem akadályozta meg a két gyáva idumeust, hogy amikor Pompeius és **Julius** Caesar között kenyértörésre került a dolog és Pompeius elbukott, megmondolás nélkül el ne árulják előbbi gazdájukat és alázatos meghunyászkodással Caesar mellé ne álljanak. Caesar bő kezzel halálta meg az oesmány árulást. Az ő kegyelméből **Heródes** már nem csak tényle-

gesen, de névszerint is Judea királya lett, természetesen római fenhatóság alatt — és ezzel a **Makkabeusok** dicsőséges trónusába egy olyan emberi szörnyeteg ült, akihez hasonlót csak méltó protektorai, a római Cézároknak tudnak felmutatni. Ez a **Heródes** egyesítette magában az emberi bűnök legfertelmesebbjeit. Gyáva volt, hazug, vérszomjas, fajtalan, áruló: a magánál nagyobb hatalommal szemben csuszó mászó, a hatalmába kerültekkel szemben kegyetlen, nem ősmert családi kötelékeket, hatalomféltésében kiirtotta nemcsak az egész **Makkabeus**-házat, de meggyilkolta a saját feleségét is **Marianniet**, aki **Makkabeus** vérből származott, megölette a saját fiait is és a zsidó nemzet nagyobb nyomorúságára ennek a vadállatnak bihetetlen politikai szerencséje volt.

Caesar halála után, Judea a római világbirodalom keleti felének érdekszférájába került. Tudjuk, hogy ezen a keleti részen **Antonius** volt a teljhatalmu ur. A fajtalan **Heródes** értett hozzá, hogy megnyerje a kéjenc **Antonius** kegyét és az elkerülhetetlen római polgárháborúra való előkészületekben, törhetetlen szövetségese volt **Antoniusnak**. Actiumnál került összeütközésre a sor **Octavianus** és **Antonius** között. **Antonius** elbukott — és Judea fölélegzett. A politikai szabályok szerint **Antonius** bukásával szövetségeseinek, **Heródesnek** is pusztulnia kellett volna. De **Heródes** értett hozzá, hogy másodszer is megcsinálja azt, amit egyszer már Pompeiusszal csinált meg. **Antonius** kegyence, cserben hagyta elbukott gazdáját és meghunyászkodva sietett hódolatra **Octavius** elé. De mielőtt erre a kockázatos utra indult volna, orgyilkos módon megölette a **Makkabeus**-ház utolsó sarjait, mert attól tartott, hogy távolléte alatt a nemzeti hősök körülrajongott fejedelmi háza újra a hatalom jogos birtokába kerül. Folytatása következik.

ÉLET ÉS

Millikan

Kalifornia legjejjából, **Norman** Bridger érkezik, hogy **Millikan** laboratórium igazgatója lett fel, amelyeknél sebessége, mint a rakéták, egyszerre smitlik, rikus sugarak közt van. Az új sugár számok szerepe nélkülözhetetlen a vezetékgyártáson és a hullámhosszok között vannak egy 300 ezer kilométeres terjedési gyors

A hullámhosszok ezéna adja a terjedési sebességre beállított sugáraknak a rezgésnyi frekvencia elektromos hullám milliméter, viszont leghe szabab ultrahang, rezgési sebessége 10 millió sugáraknak hullám 100 milliárd. Ez ötözöröse a most határozott, amely másodpercenkénti milliárd. Az új szám olyan szám fejezi utána pedig husz elhézpleni egyáltalán számot **Millikan** pontos, de feltétel nélkül alkalmazható

Millikan tarát nem ő fedezte fel, sinek foglalkozott eredményeiről az többek között a

Bizonyos sugár elveszti villamos hogy ólom, vagy az elkallódó energiát. Az energia **Lenan** és **Ruther** arra a következtetésre jutott, hogy létezik egy határ és atmoszférájának svájci tudós légező, 4000 méter tenzítésurak tapaföld felszínén. A svájci és **Kohlh** ugyancsak légező 15 kilométernyi volt, míg 9000 méter szorosára fokozód eredetét tette val

A háboru alatt **Millikan** professzor tántasait, amelyek eredményeit. 1923-ve **Cameron** tántzett kísérleteket. dásból kapja viésztne felett. A tótsan meghatározott 15 méter mélysé állandósult ez annak, hogy az zik. Ha ez a jönne, akkor oly vastagságu ólom

Az 1560 méter tónál végzett kísérlet, hogy a **Muir** tó rencia éppen kfelel meg. Ha tő, nem pedig kisugárzás ereje volna tapasztalni teljesen igazolták kisugárzás kémik

Minthogy a szakában sem vételezni, hogy e

ÉLET ÉS TUDOMÁNY

Millikan professzor sugara

Kalifornia legjelentősebb tudományos gócpontjából, Norman Bridgeből az a feltűnést keltő hír érkezik, hogy Millikan professzor, az ottani fizikai laboratórium igazgatója új kozmikus sugarakat fedezett fel, amelyeknek ötvenszer nagyobb a rezgési sebessége, mint a rádium legerősebb Gamma-sugara, és egye smind azonban az összes ismert éterikus sugarak közül a legkisebb hullámhosszúságuk van. Az új sugarak matematikai kifejezésnél olyan számos szerepelnek, amelyek minden emberi képzeletgazdagságon is kívül esnek. A rezgési sebesség és hullámhossz tudvalevőleg szoros összefüggésben vannak egymással, a mely a másodpercenként 300 ezer kilométeres sebességgel haladó éterreggések terjedési gyorsasága által van megadva.

A hullámhossz és a másodpercenkénti rezgések száma adja a terjedési sebességet. Egy ezerméteres hullámhosszra beállított rádióállomás által kibocsátott sugaraknak például másodpercenként 300 ezer rezgésnyi frekvenciájuk van. Az ismert legkisebb elektromos hullámok hosszúsága körülbelül két milliméter, viszont rezgési számuk 15 milliárd. A legkezebb ultravörös sugarak hullámhossza 34 mm., rezgési sebessége 1000, a legvidébb ultraviolet sugarak hullámhossza 14 mm., rezgési sebessége 10 millió, a rádium legerősebb Gamma-sugara hullámhossza 5 mm., rezgési sebessége 100 milliárd. Ennek a fantasztikus számnak az ötszöröse a most felfedezett Millikan-sugarak meghatározói, amelyek hullámhossza 1 milliméter, másodpercenkénti rezgéseinek száma pedig 1000 milliárd. Az új sugarak rezgési sebességét tehát olyan szám fejezi ki, amelynek élén egy 3-as áll, utána pedig husz zéró következik, amit emberileg elképzelni egyáltalán nem lehet. Ezt a fantasztikus számot Millikan professzor, ha nem is egészen pontos, de feltétlenül megbízható matematikai formulák alkalmazásával kapta meg.

Millikan tanár bevallja, hogy az új sugarakat nem ő fedezte fel. Az ő érdeme csak az, hogy elismerte a foglalkozott velük betőtan és kutatásainak eredményeiről az egyik elkelő amerika folyóiratban többek között a következőket közli:

Bizonyos sugarak hatása alatt az elektroszkóp elvezető villamos kislüléseit, amit ugy lehet elkerülni, hogy ólom, vagy vasszigetelőt szerelnek rá és így az elkallódó energia 30 százalékat meg lehet menteni. Az energiavesztés állandó voltából Mac Lennan és Rutherford angol fizikusok már 1913-ban arra a következtetésre jutottak, hogy a légkörben is létezik egy hasonló kisugárzás, amely a földnek és atmoszférájának rádióaktivitását bizonyítja. Goekel svájci tudós léggömbön végzett kísérletei alkalmával, 4000 méternyi magasságban is ugyanolyan intenzitásúakat tapasztalt az a kisugárzást, mint a föld felszínén. A további kutatások, amelyeket Hess svájci és Kohlhorster német tudósok végeztek, ugyancsak léggömbökön, viszont azt igazolták, hogy 15 kilométernyi magasságban a kisugárzás kisebb volt, míg 9000 méterrel azonban hirtelen a nyolcszorosára fokozódott, ami a kisugárzás kósmikus eredetét tette valószínűvé.

A háború alatt ezek a kísérletek szüneteltek és Millikan professzor csak 1921-ben folytathatta kutatásait, amelyek nagyjából igazolták Kohlhorster eredményeit. 1925 nyarán Millikan professzor Harvey Cameron társaságában a Muir-tó partján végzett kísérleteket. Ez a tó, amely főleg a hóolvadásból kapja vizét, 3600 méternyire van a tenger színe felett. A tó vízfelületén az elektroszkóp pontosan meghatározható kislülést mutatott. A vízben 15 méter mélységig egyre csökkent, azonban pedig állandósult ez a kislülés, ami újabb bizonyítéka annak, hogy az ismeretlen kisugárzás valóban létezik. Ha ez a kisugárzás nem az atmoszférából jönne, akkor olyan erős volna, hogy csak 2 méter vastagságú ólomlemezrel lehetne elszigetelni.

Az 1560 méteres magasságban fekvő Arrowhead-tónál végzett kísérleteknél Millikan azt tapasztalta, hogy a Muir-tó közötti atmoszféranyomásbeli differencia éppen két méternyi víztömeg nyomásának felel meg. Ha tehát a kisugárzás a világegyetemből, nem pedig a föld légköréből jönne, akkor a kisugárzás erejének arányos csökkenését kellett volna tapasztalnia. A megfigyelés eredményei tehát teljesen igazolták Millikan azon felfévet, hogy a kisugárzás kósmikus eredetű.

Mint hogy a kisugárzás erőssége a nap egyetlen szakában sem változott kimutatható módon, fel kell tételnie, hogy ezek a sugarak azonos intenzitással

áradnak szét a világegyetem minden irányában. Az atmoszférán való áthatolás közben a sugarak szilárdsága megövekedik, akárcsak az X-sugarak, amelyek az ólom áthatolásakor mutatnak hasonló

jelenséget.

Millikan professzor megállapításainak tudományos értéke abban van, hogy az új sugarak nagy befolyással vannak a légköri villamosságra.

Fontos cionista tanácskozások Jeruzsálemben

Dr. Chaim Weizmann Palesztinába érkezett

(Jeruzsálem, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Chaim Weizmann, a Cionista Világszervezet elnöke Josef Cohennek, a cionista végrehajtóbizottság volt tagjának kíséretében ideérkezett. Dr. Georg Halpern, a cionista szervezet pénzügyi és gazdasági tanácsának tagja, valamint dr. Schocken, a szervezet gyarmatosítási szerkesztője, nemkülönbén prof. dr. Franz Oppenheimer és dr. Bodenheimer, a szövetségi kolonizáció szakértői már régebben Palesztinában időznek. Mára várják Bernhard Flexnernek, a Palestine Economic Corporation elnökének Amerikából való megérkezését. Hír szerint ezeknek a személyiségeknek Palesztinában való jelenléte fontos politikai és gazdasági ügyekkel áll összefüggésben. A Cionista Világszervezet említett vezetői több tanácskozást fognak tartani, amelyeken részben a kolonizációs munka kibővítésének, részben a bevándorlás fokozásának lehetőségeit fogják megbeszélni.

Irodalmi vita a magyar nemzetgyűlésen

Lendvai-Lehner István azért lépett ki az ébredőktől, mert ő antiszemita. Ady Endrét idézi Kis Menyhért plágiumügyében

(Budapest, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar nemzetgyűlésen tegnap Pallavicini örgróf ügyét kezdték tárgyalni. Szűnet után Pickler Emil mondja el beszédét, melyben felszólítja a kormányt, hogy indítson sajtópert Pallavicini ellen, hiszen amugysem kell a bíróság mai gyakorlata szerint attól tartania, hogy megismétlődik a Dési-Lukács-eset. Ma ez aktív miniszterelnökkel szemben nem kapna a bíróság előtt igazat az ellenzéki képviselő. Pallavicini mentelmi jogának felfüggesztése ellen szavaz.

Három órakor az elnök megszakitotta a vitát, aztán Lendvai-Lehner István személyes megtámadtatás címén kér szót, hogy válaszoljon Kis Menyhértnak, aki azt állította róla, hogy anyagilag és erkölcsileg segítségére volt a ceglédi választáson.

— Én már nem vagyok ébredő — kezdte Lendvai-Lehner — azért léptem ki az egyesületből, mert antiszemita vagyok.

Vázasny Vilmos közbeszól: Müller dr.-ral ezt nem tudatta, amikor felmentést kért tőle a háborúban.

Zsirkai János: Azért lépett ki, mert Gyöngyösön berugott és randalirozott. (Derűtség a Ház minden oldalán.)

Lendvai Zsirkai felé fordulva a következőket mondja:

— Sok büntetendő cselekménnyel megvádolhatnám önt. Zsirkait Bethlen szuronyai segítették be a nemzetgyűlésbe és mégis ellene fordult. Kis Menyhért mindig azt hirdette, hogy a grófokat ki kell irtani.

Kis Menyhért: Ez hazugság!

Lendvai folytatja tovább: — Kis Menyhért írónak játsza ki magát, pedig Ady Endre 1918-ban megírta róla, hogy plágizál.

Kis Menyhért közbeszól: Hazudik, hazudik. Lendvai folytatja: Én már akkor olvastam azt, amikor még ön se írni, se olvasni nem tudott. Ady Endre írta önről, hogy lopott, lemásolta Daudet egyik novelláját. Szórol szóra ellopta. Az „Álkomány”-ban írt egy tárcát, amelyben egyszerűen ellopta Daudet ötletét, mert ön csak lopni tud ötletet.

Kis Menyhért közbeszól: Hazudik! Az ellenzéki képviselők kéri az elnököt, hogy szüntesse be a vitát, mert a Ház nem arra való, hogy a szennyes ruhát itt kimossák. A kormánypárt azonban megszavazta a további tíz percet.

Lendvai folytatja: Kis Menyhért, aki ma is igazgatósági tagja az Ébredők Egyesületének, hogyan egyeztetheti össze politikáját Vázasnyókkal.

Fábián Béla: Ahogy ön a magát Müller doktorral, akítől, bár zsidó volt, felmentést könyörgött.

Vázasny Vilmos: Ugy ahogyan Braun Sándorral összeegyeztette.

Lendvai: Vázasny csak a zsidó érdekekért harcol.

Vázasny Vilmos: Ez is egy vizisikló. Állandóan hazudik.

Felkiáltások a baloldalon: Inkább zárunk koljon Braun Sándor sírjához.

Kis Menyhért válaszol ezután Lendvai

Lehnernek: — Azt hittem — kezdte, — hogy a képviselő ur mérges kigyókat fog szétteregetni ellenem, de megint csak vizisiklókat eregetett. A ceglédi választás alkalmával a képviselő ur pártjának titkára anyagi támogatást kért tőlem, tehát elvárható, hogy az, akit anyagilag támogatattam, nem fog engem ok nélkül támadni. A képviselő ur Gyöngyösön is úgy szerepelt, mint itt ma. Olyan előadást tartott, amelyen mindenki felháborodott. Erre következett be a kilépés az Ébredő Magyarok Egyesületéből. Ady nem azt írta rólam, hogy loptam a novellát, hanem a hangulatért mentem a francia íróhoz. Képviselő ur Braun Sándor lapjában homlokegyenest ellenkező szellemű vezércikkeket írt, mint ahogy most beszél.

Lendvai közbeszól: Meghalsz, Menyus! Klárik Ferenc (Lendvai felé): Ön már telehazudta a nemzetgyűlés szemét száját.

Lendvai szólalt fel újból és megismételte, hogy Kis Menyhért kint azt hirdeti, hogy minden gróf gazember, itt meg védi őket.

— Én sohasem szállottam át az utolsó állomáson a harmadik osztályú kupéba, hogy lássák a választóim, milyen demokratikus vagyok. (Viharos derűtség.) Az ébredők egyesülete eltért az antiszemizmustól.

Pickler Emil: Az elnök zsidókkal pingpongozik.

Lendvai: Kis Menyhért zavaros ember és az állattanban is tapasztalatlan.

Vázasny Vilmos: Azért csalódott Önben. (Nagy derűtség a Ház minden oldalán.)

Kis Menyhért is reflektál Lendvai szavaira és kijelenti, hogy Lendvai abnormalis állapotban van, különben sem áll vele szóba, mert a legsúlyosabb sértésekért sem vesz magának elégtételt.

Az ülés háromnegyednyolcor ért véget.

Nagy

harisnyavásár

mélyen leszállított árákkal

Kötött harisnya, minden színben.....	Lei 30
Flohr harisnya, minden színben.....	Lei 58
Muszlin harisnya, divatszínben.....	Lei 69
Cérna-muszlin, minden színben.....	Lei 98
Selyemfátyol harisnya, minden színben.....	Lei 125

Blatt

Főtér 13. szám

Divalkestélyekben és kötöttárakban óriási választék.

Amikor a vicinális fővonalra téved

Egy szatmári „fajmagyar“ ujság címére

Van Szatmáron egy napilap, amely Nagy bányán, sőt talán még Károlyban is óriási népszerűségnek örvend. Sokan olvassák a lapot, mert innen tudják meg, hogy a rendőrség a záróját meghosszabbította, vagy azt, hogy kiket neveztek ki az adókievítő bizottság tagjainak, egyszóval csupa olyan dolgot, amikre az ügyes-bajos polgárok mindegyikének szüksége van. Van azonban ennek az egyébként nagyon jó és pontos hírszolgálatu lapnak egy szörnyű rossz tulajdonsága, hogy mostanában igen sürin kalandozik el az országos és világpolitika utvesztőiben, ami még egymagában nem is volna baj, ha ez a Times nem a maga keskenyvágyu mentalitásával és a kávéháztól a redakcióig terjedő látószögével mérné fel az eseményeket.

A lap mostanában nem mulaszt el egyetlen alkalmat sem, hogy ne nyilvánítsa véleményét a zsidó népi mozgalomról. Természetesen ezt a véleményét szigorúan szűkre szabott szatmári mértékkel méri.

A zsidók — írja egy vezércikkben — együtt éltek velünk (?) a régi impérium alatt is és akkor egyáltalában nem jelentkeztek ezek az önérzetes elkülönülési törekvések, éppen azért ne csodálkozzanak a cionisták, ha nem tudjuk őket megérteni, sem elviselni.

Nem, valóban nem csodálkozunk, hogy a zsidó szerkesztő, akivel, mint ő mondja a zsidók együtt éltek a régi impérium alatt, nem bír bennünket elviselni. Neki már ilyen a természet: a görnyedthátú sohasem bírja el az egyenes gerincet. Csak azon csodálkozunk, hogy a papir hogyan bírja elviselni ezeket a klasszikus értékű szavakat. Ma az egész világ progresszív tudósa, művészei, politikusa, zsidók és nem zsidók egyforma feszülten figyelik a zsidó népi reneszánsz gigantikus munkáját, de a szatmári hirharsonának mégis a gyomrában van az egész cionizmus, hiszen ezelőtt Szatmáron elkülönülési szándék nélkül vele (?) éltünk együtt. És mit számít a zsidó népi mozgalom óriási szociális és kulturális jelentősége, a zsidó kérdés komplexumának megoldása amellett, hogy Szatmáron most már nem vele (?) együtt élünk.

Kitűnő lapársunk legutóbbi számában rájött arra is, hogy mi a világszerte nagy lelkesedéssel folyó Palesztina munka igazi célja. A korszakos jelentőségű felfedezés szerint a Palesztina-munka végeredményben azt a célt szolgálja, hogy Szatmáron ennek a segítségével a Barkochba játékosokat szípkázzon át a Törekvés sportklubból. Legutóbbi számának sportrovatában hosszú cikkben számol be arról, hogy a szatmári Barkochba hogyan akart átszípkázni egy jó játékos a Törekvésből és amikor ez semmiképpen sem sikerült — tessék jól ide figyelni, most jön a borzalom — a Barkochba zsidó önképzőkörében az ominózus Törekvés játékos megagitták a Palesztina-gondolat számára. És ilyenformán lelki presszióval szípkázták át a Törekvéstől.

A derék lap szípkázás címén figyelmébe is ajánlja a Palesztina gondolatot az országos sport-szövetségnek. A szatmári kitűnő „közvéleménygyár“ mind ezt egész komolyan gondolja el, noha az olvasók már régen meg vannak győződve arról, hogy az árverési hirdeményeket és hatósági rendeleteket tisztességesebb és tartalmasabb csomagolásban lehetne eljuttatni a közönséghez. (j. f.)

Husvéti vásár mélyen leszállított árakkal.

Muslin harisnya	lei 88
Cérna flor	lei 97
Selyem flor	lei 115
Selyem, tartós	150-180

Keztyű és kötöttáru nagy választékban

HELIOS-nál

Főtér 7 szám.

Tízezer főnyi orosz lovasság megszállotta Tiencsint Elmenekült a megvert kormánycsapatok vezére. Peking kiűritése megkezdődött

London, március 27. Feng marsall, a kínai kormánycsapatok megvert parancsnoka repülőgében menekült a Mongoliában lévő Urga városába. Csang Cso-Lin a felkelők parancsnoka Feng tábornok fejére egymillió dollárnyi jutalmat tűzött ki.

Peking kiűritése most van folyamatban. Feng megvert csapatai azonban Kalgánban, a főváros északnyugati határán újra gyülekeznek és fegyveres ellenállásra szervezkednek. Peking városa az egymást felváltó csapatok rablásaitól és erőszakoskodásaitól borzasztóan szenved. Li-Csing-Li generális tízezer főnyi orosz lovasságból álló előcsapatai már megszállták Tiencsint.

Startolt a sarkvidéki Wilkins-expedíció

Wilkins kapitány első tudósítása Alaska legészakibb pontjáról

A Wilkins-expedíció, amelynek előkészületeiről már többször beszámoltunk, a napokban startolt Fairbanksból, az északi sarkvidék legutolsó szárazföldi pontjáról. Fairbanks Alaska-félszigeten fekszik és Wilkins kapitány, a North American Newspaper Alliance útján, innen küldi első tudósítását. Azóta az expedíció két Fokker-gépe már szerencsétlenül jár.

Itt vagyunk az északi sarkvidék (Arktis) küszöbén, hogy megkezdjük előretörésünket a nagy, polarikus tegezen. Az expedíció tagjainak teljes bizalmuk van a Fokker gépekben, amelyeken repülni fogunk, mégis nem hallgathatjuk el, hogy bizonyos kockázattal indulunk neki a nagy utnak. Mindenesetre abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy kezünk között vannak a legkitűnőbb északsarki kutatók adatai. A felszerelésünk is teljesen kifogástalan. Nagyszerű pilóták, mérnökök és sarkvidéki specialisták vannak velünk, úgy, hogy nincs mitől félni.

Az expedíció célkitűzései

Tekintettel a forgalomban lévő téves hírekre, szükségesnek tartom leszögezni, hogy célunk nem az északi sarkhoz való eljutás, hanem magának a sarkvidéknek tökéletes topográfiai kikutatása. Point Barrowból, Alaska legészakibb pontjáról indulunk és előreláthatólag ötszáz mérföldnyire fogunk eljutni észak felé. Nem mondom, hogy ez túlságosan sok, de mindenesetre ez is már messzebb van, mint ameddig az eddigi kutatók eljutottak. Azt hiszem — és ebben az amerikai földrajzi társaságok szakértői is megerősítenek, — meglehetősen bizonyossággal számíthatunk arra, hogy ezen az ötszáz mérföldön szárazföldre is fogunk találni. Mindenesetre, amennyiben szigetet pillantunk meg magunk alatt, csupán le fogjuk a magasból fényképezni, de leszállani nem fogunk, hanem utunk végétével visszatérünk Point Barrowba. Már maga az, hogy ilyen szárazföldet találhatunk, nagy jelentőséggel fog bírni a jövőbeni kutatásokra, minthogy ezek a szigetek majd repülőbázisul szolgálhatnak. Nincsen kizárva azonban, hogy mégis leszállunk és az esetleg felfedezett szigetről startolunk második utunkra, a Spitzbergák felé.

Gyakran megkérdem tőlem, miért nem kíséreljük meg, hogy az északi sarkra repüljünk. Ilyenkor mindig azt válaszolom, hogy a sarkvidék topográfizálása sokkal fontosabb a tudományra nézve, mint egy esetleges egyszerű repülés akár a sarkvidéken át is.

Kutatás a jégpólus után

Amíg az északi sarkot senki még meg nem járta, az összes kutatóknak annak elérése volt a célja. Miután azonban Peary 1909-ben elérkezett odáig, az általános vélemény terjedt el, hogy a poláris kutatás már túlhaladott álláspont és nem érdekes. Nos, a mi expedíciónknak nem is az északi sark elérése, hanem a jégpólus kikutatása a célja. Világosságot akarunk deríteni erre az óriási területre, amely a térképeken ma még mint fehér mező szerepel, amelyen azonban talán nagyszerű tskete föld van. Tudjuk nagyon jól, hogy a polar-tenger fölött való repülésünkben mennyi veszélynek vagyunk kitéve. Ellenszél jöhet és felfordíthatja gépeinket, vagy le kell szállnunk olyan helyeken is, ahol nem akarunk, — mint ahogyan az az 1925. évi Amundsen-Ellsworth expedícióval is megtörtént. Az ilyen eshetőségekkel azonban már jóelőre számoltunk. Elsősorban is sokkal több benzint viszünk magunkkal, mint az összes eddigi expedíciók és így gépeink rádióaktivitása a legmagasabb teljesítőképességű lesz. Ha pedig le is kell valahol

szállnunk, akkor sem lesz baj. Expedíciónk összes tagjait kitanítottuk arra, hogy hogyan kell tengeri kutyát és sarki halakat fogni. Fegyvereink lesznek és, ismétlem, sok sok benzin ami biztosítja majd a folytonos előrehaladásunkat.

A siker reményében

Határozottan kedvező időben indulunk. Az eddigi sarkutazók mind késő tavasszal, vagy nyáron indultak. A március és az április hónap, amelyben mi startoltunk, sokkal kedvezőbb. Ilyenkor a sarkvidéki köd még nem olyan sűrű és azonkívül elég alacsonyan függ ahhoz, hogy fölötte kényelmesen repülhessünk. Odáig semmiestre nem megyek az optimizmusban, hogy azt higgyem, az artikus tengerben majd valami egészen új kontinenset fogunk felfedezni. Egyelőre semmiféle olyan tudományos adatom nincsen, amelyből ennek a lehetőségére következtethetnénk. Bármilyen hatalmas kiterjedésű is legyen a poler vidék, alig hinném, hogy apróbb szigeteknél egyebet találjunk ott. De még ha csak egy négyzetmérföldnyi szigetek is akad, a jövőbeni sarki repülések szempontjából mint leszállási és élelmezési bázisnak, kiszámíthatatlan jelentősége lenne. Ha pedig egyáltalában nem találunk szárazföldet, akkor legalább majd végleg le számolhatunk az ellenkező teóriákkal.

A kisantant érdekel is védelmet nyertek Locarnóban

Páris, március 27. A „Le Temps“ foglalkozik külföldi lapoknak azokkal a tendenciózus híreivel, hogy a kisantant nyugtalanodott a locarnói szerződések aláírása alkalmával, mert azt hitte, hogy Franciaország nem törődött eléggé a kisantant államainak helyzetével. A francia külpolitika felhivatalos orgánuma ezzel szemben megállapítja, hogy Franciaország nem zárta ki a kisantantot a locarnói egyezményekből és a tárgyalásokból, sőt ellenkezőleg, garanciákat követelt közép-európai szövetségeseinek biztonságára. Ugy Franciaországnak, mint a kisantantnak közös érdekük a béke fentartása a jelenlegi szerződések alapján és egyetértenek abban is, hogy meg kell akadályozniok a német hegemonia visszatérését Európában.

Lloyd Expr.

Telefon 419
Zongoraszékek kaphatók!

Erdély legrégebb és legmegbízhatóbb

zongora raktára

Cluj, Str. Saguna 14.

TRISKA I.

Szállít zongorát, pianót gyári árban, a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett. Több ezer elismerő irat megtekinthető. Vidékre szállítási költségeit a cég viseli.

Tánc- és művészlemezek, beszélőgépek raktáron.

* Az izzólámpa vásárlásánál ne felejtse el, hogy a világítási költségeket a takarékos áramfogyasztású izzólámpa csökkenti. „Tung-ram“ izzólámpák ennek a követelménynek is megfelelnek. 1

A zsidó nagyknak vonult a „Keren“ váltásának gondolata, hogy mincesen a Keren Kajemetől. A föld megválasztásának ideje és a humanitás, hogy az országépítők eldőljenek, a kulturcentrumot telesség.

Pészach ünnepe, a szolgaságban madfélézer év után. A gálut moru, keserű taprajimbeli gálut. A történelmet is jelent hűskötemé tragédiát is. A hosszú szenvedés felé mutatnak ráél felé.

A felszabaduló csolunk a mult a zsidó nép nagdulás hatalmas, Aki pészachkor bizonyságot Er Nagyobb adomát utján Erec Jiszra a mult pészachi földjének vissza-

Amikor imá eljöttünk a mult ságnak sivar he földnek, amely boldog jövőndője

A Paleszt

Köztudomá luctelepünkön, társunk vezető lyet hiszitan felhívjuk tehát tukat sürgösen tinahivatalba zathoz fényké kelendő, hogy zésére alkalm

Csehsz a vona

Kanadai haj

(Prága, m jától.) Tegnap Prága felé tart technik állomás ájult nőt vett testtől. A közállomás ember kórházba száll megállapította, ponyvazúdásol a robozó vona

Hosszu küriteni, de csak ködésére: Fritek a rendőrsvaron a beérkötött fiatal nenesen a főnök silber Beráchtal jött Buk hogy ott hajó Ismoilovsky Hamburgon állomásnál a tudja mi van podgyasztát m jelenet lejáts örégtől az áleányról, aki

ZSIDÓ KÖZÉLET

Felhívás

A zsidó nagyközönség legszélesebb körébe bevont a „Keren Kajemet“ Erec Jiszráél föld megváltásának gondolata. Ma már általánosan ismert tény, hogy nincsen zsidó Erdélyben, aki elzárkózna a Keren Kajemet a föld megváltásának gondolatától. A föld megváltásának gondolata az országépítés legmagasabb ideálja. Az emberi haladás, a kultúra és a humanitás szempontjából el kell fogadnunk, hogy az országépítés támogatása, amely a népek üldözöttjének, a zsidóságnak, otthont épít és zsidó kulturacentrumot teremt, — emberi és zsidó kötelesség.

Pészach ünnepe jelenti a zsidóságnak Micrójim-ból, a szolgaságból való felszabadulását. Ma, harmadfélezer év után, új felszabadulás kezdetén állunk. A gálut megismétlődött és hozta a maga szomorú, keserű tapasztalatait, épenugy, mint a micrójimbeli gálut. A mi vallási ünnepeink mindig történelmet is jelentenek. Ez a történelem viszont jelent héskölményt, de jelent ugyanakkor nagy tragédiát is. A zsidó nép dicső, nagy múltja és a hosszú szenvedések, amelyeket átél, mind egy ut felé mutatnak a felszabadulás útja: Erec Jiszráél felé.

A felszabadulás nagy ünnepén össze kell kapcsolnunk a múltat a jellel és fel kell használni a zsidó nép nagy jövőjének alakítására. A felszabadulás hatalmas, nagy tettek kiváltását kéri tőlünk. Aki pészachkor a tóra elé járul, tegyen tanúbizonyságot Erec Jiszráél iránti szeretetéről. Nagyobb adománnyal támogassa a Keren Kajemet útján Erec Jiszráél földjének visszaváltását. Legyen a mult pészachi áldozat a jelenben Erec Jiszráél földjének visszaváltása.

Amikor imádkozunk és amikor felelevenedik előttünk a mult, jusson eszünkbe a jelen, a zsidóságnak sivar helyzet és legyünk megváltói a zsidó földnek, amely egyedül biztos záloga a zsidóság boldog jövődjének.

A Palesztinahivatal chalucközleménye

Köztudomásra hozzuk, hogy szatmári chaluctelepünkön, amely egy kiváló cionista elvtársunk vezetése alatt áll, sikerült újabb helyet biztosítani chalucokk és chalucáknak, felhívjuk tehát az érdeklődőket, hogy pályázatukat sürgősen nyújtsák be a Központi Palesztinahivatalba (Str. Baron L. Pop 10). A pályázatához fénykép és orvosi bizonyítvány mellékelendő, hogy pályázó nehéz testi munka végzésére alkalmas.

Csehszlovákiában kidobták a vonatból egy kivándorló romániai leányt

Kanadai hajójegye és ötszáz dollárja eltűnt

(Prága, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap reggel, amikor a Királyházáról Prága felé tartó gyorsvonat elhaladt a szilészi Istebnik állomás mellett, az egyik vasúti őr egy ájult nőt vett észre néhány lépésvire a pályatesttől. A közeli községtől autót kerítettek elő az állomás emberei és az eszméletlen nőt az ostraui kórházba szállították. Az orvosi vizsgálat azonnal megállapította, hogy a szerencsétlen nő súlyos koponyaszűrésű sérülést szenvedett és minden jel szerint a robogó vonatból esett ki.

Hosszu küzdelem után sikerült eszméletre téríteni, de csak annyit mondott az orvosok kérdésére: Frida. Az orvosok azonnal jelentést tettek a rendőrségen. Közben az ostraui főpályaudvaron a beérkező gyorsvonatról leszállt egy jól öltözött fiatal nő, rendkívül sok podgyással. Egyenesen a főnökségre ment és elmondta, hogy Feinsilber Berácha a neve, a királyháza — prágai gyorsvonattal jött Bukovinából és Hamburg felé tartott, hogy ott hajóra üljön. Utközben megismerkedett Ismailovsky Frida brailai leánnyal, aki szintén Hamburgon keresztül Kanadába utazott. Színicze állomásnál a leány kiment a szakaszból, azóta nem tudja mi van vele. Kötelességének tartja a leány podgyásait megőrzés céljából átadni. Mialatt ez a jelenet lejátszódott, telefonjelentés érkezett a rendőrségtől az állomásfőnökségre a kórházba szállított leányról, aki még mindig nem tudott bővebb fel-

világosítást adni személyi körülményeiről. Feinsilber Berácha azonnal a kórházba sietett, ahol felismerte utitársnőjét, Ismailovsky Fridát. A leány eszméletlenül volt, azonban a súlyos agyrázkódás következtében nem tudott beszélni. A jelekből Feinsilber Berácha megértette, hogy erzenyét kéri. Legnagyobb ijedelemre azonban az erzeny eltűnt. A kórház személyzete szerint egyáltalában nem

hozták be a szerencsétlenség színhelyéről. Az erzenyben Feinsilber Berácha szerint a kanadai hajójegye és utlevelén kívül 500 dollár volt.

Mint hogy az istebniki csendőrségnek a szerencsétlenség helyszínén sem sikerült megtalálni Ismailovsky Frida dolgait, az a feltevés alakult ki, hogy a leány bűnténynek esett áldozatul. A rendőrség most ebben az irányban nyomoz.

Mégis bizalmat szavaztak a Briand-kormánynak

(Páris, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia kormányválságról elterjedt hírek ellenére tegnap a belügyi javaslat tárgyalásánál, amely a belső termelés fokozására és a valuta stabilizálására tartalmazott indítványokat, 432 szavazattal 136 ellen bizalmat szavaztak a francia kormánynak. Ez semmiesetre nem jelenti azonban még azt, hogy a kormány helyzete végleg megszilárdult volna. A tulajdonképeni ellentétek ugyanis a pénzügyi javaslatnál vannak, amely egyelőre még a pénzügyi bizottság előtt fekszik és nyilvános szavazásra csak a hét végén kerül a Kamara elé. A pénzügyi bizottság tegnap ülést tartott és elfogadta azt a javaslatot, hogy mindenkit, aki nem fizet jövedelmi adót, negyven frank polgári adóval sújtsanak.

Páris, március 27. A megegyezés a kormány pénzügyi bizottsága és a többség között a szanálási javaslatok tárgyában elkészült. A kamara pénzügyi bizottsága tegnap éjfélig tárgyalta, majd ma délelőtte halasztotta ülését. A lapok szerint a ma délelőtti ülésen megpecsételődik a kibontakozás. Peret pénzügyminiszter kompromisszuma abban áll, hogy a forgalmi adó emelése a nagykereskedelmet sújtja. A nagykereskedők tartoznak az eddigi adók kétszeresét fizetni, míg a kiskereskedők mentesítettek az alól.

A király ma fogadja a pártvezéreket

Lapzárta után jelentik Bukarestből: A király vasárnap kezdi meg tárgyalásait a pártvezérekkel az új kabinet megalakítása tárgyában. Egy hivatalos kommuniké szerint vasárnap délelőtt 11 órakor Maniu Gyula és Jorga parasztpárt vezetői, délután 4 órakor Averescu tábornok és délután 5 órakor Mihalache, a parasztpárt vezére fog megjelenni az uralkodónál.

(Bucuresti Bukarest, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A liberális uralom utolsó napja óriási izgalomban tartja az ország fővárosát, annál is inkább, mert a politikai helyzet a délután folyamán még nem tisztázódott. Délelőtt az uralkodó megkezdte a vezetőpolitikuskok kihallgatását, amely azonban döntést még nem hozhatott. Általánosságban az a vélemény, hogy a nemzeti párt kormányrajutási esélyei változatlanul kedvezők. Maniu tegnap audiencián volt Mária királynénál és ennek hatása alatt a nemzeti pártban a hangulat a legoptimisztikusabb. A párt vezére egyébként ma délelőtt a különböző frakciókkal tárgyal és abban állapodott meg, hogy a parlament zárulásától a nemzeti párt tüntetőleg távol marad.

A parlament mindkét háza ma délelőtt is ülésezett. A kamarában lényegtelen felszólalásokkal telt el az idő. A szenátusban nagyobb emóciókat csak Costachescu parasztpárti felszólalása keltett, aki kijelentette, hogy a szenátus mai munkája érvénytelen, mert a legutóbbi határozat szerint az a parlamentek tegnap már lejárt a mandátuma. A parasztpárt nem ismeri el a mai ülést elfogadott tervezeteket, hanem azokat a semmitözők úján fogja érvényteleníteni.

Toni Iliescu bizonyítja, hogy a szenátus ma még legális körülmények között dolgozik. Ezzel az ülés véget ért.

Az öndicsőret bankettje

A liberális párt tegnap este a Boulevard étteremben bucsubankettet rendezett, amelyen több mint ötszázan vettek részt: képviselők, szenátorok, prefektusok, primárok. Az egész kormány jelen volt a banketten, kivéve a beteg Marzescu igazságügyminisztert.

Az első beszédet Bratianu Jonel miniszter elnök tartotta, aki dicsőre a kormány és a liberális párt munkáját és büszke a ma véget érő parlament teljesítményére. Fegyelmre és összetartásra hívta fel a liberális pártot. Beszéde végén az uralkodót ültette. Az összes résztvevők felállva percekig éljeneztek a miniszterelnököt, aki azután gyengélkedése miatt eltávozott a bankettől.

A vacsora során Constantinescu Alexandru tartott hosszabb beszédet, dicsőre a többség egységét, a négy éven át megalakított munka nagyságát és hangsúlyozta, hogy ezt a munkát meg kell védeni a jövőben ellene irányuló megfontolatlan támadásokkal szemben. Szintén egységet és fegyelmet követelt a liberálisoktól és a királyra, Romániára és a liberális pártra ürti poharát.

Nicolasescu szenátuselnök a párt nevében köszöntötte a távozó kormányt.

Simionescu Barlad több kontaktust kíván a nép és a pártvezérek, valamint a párt és vezérei között, mert ez a feltétele az igazi pártegységnek. Marzescu igazságügyminiszter egészségére ürti poharát. (Hosszas taps.)

Bratianu Vintila pénzügyminiszter rámutat a kormány által végzett konszolidációs munkára. Az új választások előtt nem kíván a liberális párt kitérni, de az ellenzéken is a konszolidációt fogjuk szolgálni.

Sasau volt miniszter a politikai és gazdasági felszabadítás után a kulturális felszabadítás szükségét hirdeti. Dicsőre Aughelescu munkáját és szintén Marzescut ülteti.

Florescu, Iamandi, Jon Simionescu a kormányt ültetik, majd Duca beszél végül, összehasonlítást tesz a liberálisok és az ellenzék négy évi munkája között s míg egyik oldalon konszolidáció az eredmény, a másik részen csak egyenletlenséget és hiábavaló tárgyalásokat lát. Visszapillantást vet a liberális párt múltjára és annak jövőjére emeli poharát. A bankett a késő éjjeli órákban ért véget.

— **Osztrák kereskedelmi kamara alakult Prágában.** Prágából jelentik: Tegnap alakult meg Prágában dr. Károly Urban volt kereskedelmi miniszter elnöke alatt az osztrák kereskedelmi kamara. A megalakuló közgyűlésen Ausztriát dr. Marek osztrák követ képviselte, a csehszlovák külügyminisztérium részéről Brabec konzul volt jelen. Bécs, Linz és Salzburg kereskedelmi kamarái is elküldték képviselőiket. A kamara elnöke, dr. Karl Urban volt miniszter helyettese, dr. Venzel Schuster, a cseh bankegyesület elnöke lett. A két másodelnök Oskar Berl és Sigfrid Korwill kereskedelmi tanácsosok lettek.

— **A cseh vegyipar válsága.** Prágából jelentik: A csehszlovák gyáripari szövetség jelentése szerint 1925 első kilenc hónapjában a csehszlovákiai vegyipari helyzet az előző évhez képest javult. Ezzel szemben az elmúlt év utolsó negyedében és 1926 első két hónapjában állandó rosszabbodás mutatkozik, úgy, hogy a vegyipari ipar csekély kivétellel még 60 százalékát sem tudja kifejteni kapacitásának. Szakkörök véleménye szerint ez a rosszabbodás különösen a német vámintézkedésekre, a lengyel kereskedelmi viszonyok bizonytalanságára, valamint a magyar és jugoszláv vám-tarifák megdrágulására vezethető vissza.

Zongorák gyári lerakata, gyári árban részletre is. **Sternberg**, — Oradea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand

Ócskából új ruhája lesz, ha Czinknél festett, tisztított

A budapesti rendőrség nem jutott még Köhler Ottóné gyilkosságának nyomára. Egyre bonyolódik a Kertész-utcai bűntény. Az első letartóztatás fiaskóval járt

(Budapest, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Kertész-utcai gyilkosság ügyében három nap után sem tudott elérni eredményt a nyomozás. Eddig megállapítást nyert, hogy rablógyilkosságról szó sem lehet. Felmerült az a lehetőség is, hogy a gyilkosságot beteges hajlamú ember követhette el. Nyomban a holttest megvizsgálása után az orvosok véleménye ennek ellentmondott. A rendőrség megállapította, hogy Roser Zsuzsanna jogosan használta a Köhler Ottóné nevet, bár 1916-ban a freiburgi törvényszék felbontotta a házasságot az asszony hibájából.

A budapesti rendőrség felutatta mindazokat az embereket, akikkel Köhler Ottónéknak buzamosabb ideig tartó barátsága volt. Szombaton több mint hatvan darab zálogcédulát találtak Köhlerné lakásán és egy levelet, amelyet január 20-án írt az

édesanyjának Limbachba, azonban ugylátszik nem volt pénze bélyegre és nem tudta elküldeni a levelet.

Délten elterjedt a hír, hogy elfogták Köhlerné gyilkosát, vagy legalábbis azt az embert, akiről a személyleírások szóltak és aki a gyilkosság éjszakáján a negyedik emeleti folyosón tartózkodott. A detektívek a fiatal embert behívték a rendőrségre aki igazolta magát a következőképpen: Szerelmes egy más nőbe, aki ugyancsak a negyedik emeleten lakik és pár héttel ezelőtt volt az eljegyzése ezzel a nővel. Feltékeny természetű lévén, kíváncsi volt, hogy a nő mást is fogad-e. Ezért mondta neki, hogy elutazik és elhatározta, hogy meglesli. Azért tartózkodott éjjel a folyosón. A házbeliek és a házmester, akinek tervét elárulta, igazolták vallomását. A fiatal embert elbocsátották a rendőrségről, a nyomozás folyik.

Öt évre meghosszabbították a román lengyel szövetségi szerződést

(Bucuresti-Bukarest, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hivatalosan közlik, hogy Duca külügyminiszter és Vielovietzky bukaresti lengyel követ tegnap délután 5 órakor aláírták a román-lengyel szövetségi szerződést.

Mardarescu ma délelőtt az uralkodónál volt, aki előtt beszámolt a lengyel román katonai szövetségről. A szövetség öt évre szól és tisztán védelmi jellegű. Mardarescu után Duca külügyminiszter is az uralkodónál volt.

A szovjet a színpadon is teljesen szakított a múlttal. Az orosz színpad forradalma

Miller Fülöp René, az ismert bécsi publicista nemrégiben számolt be az Uj Kelet olvasóinak oroszországi impresszióiról. Most az orosz színházi élet reneszánszáról adja közre alábbi érdekességeit.

Az orosz színház a háború után óriási átalakuláson ment keresztül. Stanislawsky, aki realiztikus színházával régebben igen erős hatást gyakorolt az egész európai színpadi művészetre, az orosz színház mérföldes léptekben haladt előre a fejlődés útján és az orosz forradalom a társadalmi formák rapid átalakításával együtt a színházi formákat is forradalmi gyorsasággal alakította át. A mai orosz színpad semmiben sem emlékezteti a nézőt a színpad és a színművészet szokott formáira. A bolsevista baloldali művészeti fronttal szemben, amelyet Tairow „felszabadított színházának“ Mayerhold gépkonstruktív diszletheze, továbbá a színpadi mozgást szabályozó „biomechanika“ reprezentál, még ma is van Proszországnak egy jobboldali irányzat is, amely a revolúciós színpaddal ellentétben a régi tradíciók szellemének megfelelő játékokat produkál. Azonban a jobboldali fronthoz tartozó moszkvai és pétervári színházak nem mutatnak jelentékeny fejlődést és sokkal figyelemreméltóbbak a baloldali színpad kísérletei, mert erős akarat nyílvánul magbennük egy új művészeti kifejezés iránt, amely a mai orosz élet sajátos szellemét talán a legjobban képes visszaadni.

A konstruktív színpadi diszlethez, valamint a biomechanikai játékok csakis Proszorszag forradalmi atmoszférája teszi érthetővé és a forradalmi színpad új eszközei, a színészek beszéde és mozgulatai minden műveléssel bíró ember előtt oly szokatlannak tűnik fel, hogy lehetetlen ezen előadásokból a régi értelemben vett művészeti benyomást, vagyis esztétikai hasznot megszerezni.

Az orosz színpad átalakulása tulajdonképp Stanislawsky tulságosan realiztikus színpadának a reakciójaként jelentkezik. Vagyis a régi színpad tökéletes felbomlásának első nyomai feltalálhatók az orosz színpad művészeti fejlődésében is és a Mayerhold által később a színházi művészetbe belevitt politikai agitációs törekvések csupán egy olyan fejlődési szakot zártak le, amely enélkül is a régi színház caadjével zárult volna.

Stanislawsky érdeme annakidején abban állott, hogy megszabadította a színpadot az álklasszikus színház minden maradványától, élethű színházat teremtett, kijelölve abban a rendező fontos szerepét. De a színház szigorú realizmusa és a színészekre háruló sok pszichológiai munka ellenhatást váltott ki és éppen Stanislawsky két legtehetségesebb tanítványa: Wachtangow és Mayerhold üzeneteket tanítottak: Wachtangow és Mayerhold üzeneteket tanítottak: Wachtangow újításai megmaradtak a tiszta

művészet és színpadszerűség keretei között, Mayerhold megteremtette a tulajdonképpeni forradalmi színpadot, amely később bizonyos mértékben a politikai forradalom eszköze lett. Mayerhold, aki a 90-es években kezdte meg pályafutását mint jellemző és 1921-ben Moszkvában megalapította az állami felsőbb „színházi üzem“, azt állította, hogy Stanislawskynak pszichológiailag túlfinomodott játékmódorából hiányzik a lélek és test közötti egyensúly, mert a túlféledött lélekkel a többnyire degenerált test áll szemben a maga szabályozatlan mechanizmusával és esetlen mozgulataival, minek következtében a legmagasabb régiókban mozgó lélek és a földhöz röpitett test által produkált színpadi világ hazug, amely a valósággal semminő vonatkozásban nincs. Ezért Mayerhold testi kulturával párosult lelki kulturát akart a színpadra vinni. Ettől kezdve a színész legfontosabb feladata abban állott, hogy teste és mozgulatai felett tökéletesen uralkodjék. Mint színpadi formát Mayerhold megteremtette az excentrikus mozgást, a kifelé való gesztusokat és a test és a mozgás a színész legfontosabb eszközévé lett előléptetve. A művészet és szabályzata azonban már sok közösséget mutatott az akkor uralkodó politikai tendenciákkal, amelyek szintén a dinamikai mozzanatokra irányultak. Ilymódon a művészet ama forradalmi célok szószólója lett, amelyek akcióra törekedtek. Ezek után Mayerhold azt hirdette, hogy a színészt nem a lélektani problémák megfejtésére kell előkészíteni, hanem arra, hogy a szenvedélyek plakáttirzésának eszköze legyen. Ennek folytán Mayerhold tanítványai szorgalmasan tanulják a biomechanikát, a praktikus élet-kinematikát, az élő test technológiáját. Tanulják, hogy kell szaladni, másszni, csúszni, takarítani, a villamos közúti vonatra felszállni. Végső formában Mayerhold színháza ma arra szolgál, hogy a még kellően nem szervezett tömeget kollektív módon megszervezze és részükre a forradalmi jelszavakat és felfogást komprimáltan közvetítse.

Vidéki amatőrképezők kéjének aranyzékét
POLITZER
fotóruházról Carei-Mare.
Vidéki szétküldés. Alapi t
tatott 1896.

Utiköltsége megtérül az árdifferencián, ha
kárpitós anyag
szükségeit **Back Bernát Oradea-M.**
Piața Regina Maria 1 sz. alatt szerzi be.
Tele. on 9-55

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes ardelei és bánátsági zsidóság napilapja
szerkesztők: Glazkay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a lezáró
számokból lehet megrendelni.

Az Uj Kelet fiókkiadóhivatalai és szerkesztőségei:

Aradon: Horváth János Löbl Hirlapiroda, Str. Romanului 2. (Zrinyi-u).

Oradea-Mare-Nagyváradon: Blum Zsigmond, Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezredévi emléktér 2. (Ernyőttlet.)

Sighetul-Marmatiei-Máramaroszigeten: Fried Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség.

Timisoara-Temesváron: Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy u. 2.

A mai naptár

Vasárnap

5686. Niszán 14.
1926. március 28.

Hétfő

5686. Niszán 15.
1926. március 29.

A palesztina-egyiptomi társaskirándulás. Mint tegnapi számunkban is közöltük már, a palesztina egyiptomi kirándulás résztvevőinek száma meghaladta a 900-at és így a kirándulás megtartásához feltétlen szükséges 1000 személy nem képezhet akadályt, mert a jelentkezések az ország minden részéből napról-napra jönnek.

A jelentkező férfiak, felekezetre való tekintet nélkül, nagyrészt intellektuálisak: orvosok, ügyvédek, művészek, mérnökök, építésszek, vállalkozók, de sok kereskedő is jelentkezett, kik a kelet kereskedelmével óhajtanak közelebbről megismerkedni.

Mindenestre örömdetes, hogy a keresztény társadalom reprezentánsainak is alkalma nyílik megismerkedni a mi épülő országunkat, ahol az a héroszi, emberfeletti munkát, láthatják mit ott a zsidó chalucok kifejtettek. A kirándulók Egyiptomban a zsidó rabszolgaság történelmi nevezetességű helyein a zsidó nemzeti martirium éneke emelt guláit és piramisait fogják majd látni.

Többek érdeklődésére ezuton közöljük, hogy az utiprogram részben szenvedett csak változást, amennyiben Bayuth helyett, mely hadizóna, Korstantinápolyban tölt el a kiránduló társaság kétszer 24 órát. Az elszál solás szárazföldön részben közintézetektől, részben pedig a szatrában történik, mint például a királysíroknál, hova a társaság férfi tagjai gyalog, míg a hölgyek tevéháron teszik meg az utat. A piramisok mellett sátrakban ponyvák alatt tölti el a társaság az éjszakát. Sokan az öltözködést illetőleg intéztek hozzánk kérdéseket, mire vonatkozólag a rendezőségől azt az információt nyertük, hogy ajánlatos sportszerűleg öltözködni és sok fehérműt hozni. A csomag súly szerint lehet tärmeckora. Szükséges egy kis készitaska is, miben a legszükségesebbeket viszi a társaság magával a hajóról való távollét alatt. Ezekre vonatkozólag különben még jóval az indulás előtt részletes cikkekben fogunk beszámolni.

A jelentkezések végső határideje e hó 31-ike, miért is a résztvenni szándékozók legjobban teszik, ha szándékukat táviratilag jelentik be és egyuttal a szükséges befizetéseket is haladéktalanul eszközlik.

Nemzetközi bizottság alakult a szabadkereskedelelem érdekében. Londonból jelentik: Az angol fővárosban a szabadkereskedelmet elősegítő nemzetközi bizottság alakult, amely tegnap délelőtt ülésezett a parlament egyik helyiségében. A tanácskozásra meghívást kaptak a parlament több tagján kívül minden ország kereskedelmi attaséi is. A szónokok legtöbbször a mai vámpolitika ellen foglalt állást és kifejtették, hogy a háború befejezése óta már olyan idő múlt el és a viszonyok annyira stabilizálódtak, hogy a kivételes vámpügyi állapotokra semmi szükség nincs. Az összes fölösleges vámkorlátozások megszüntetése mellett emeltek szót és javasolták, hogy a Népszövetség nemcsak évente kétszer tartson tanácskozást közgazdasági kérdésekben, hanem állítsanak fel egy nemzetközi hivatalt abból a cél-

ból, hogy ez a tekintetében indállamnál.

Ujra meiparosok zsinaglozsvári Poale Cedásainak majdnegy egyesület vezetői kolozsvári zsinagden adakozást a Ez a gyűjtőakció barátjai lehetővé legszébb istenház megnyilhatik. A haiaadak, hogy meg tartják az utcai templomban jum-ot a templom megtartani.

Kérelem.
vedő volt állami zsidó társadalomhoz enyhítenek leírhat a kórházból és hat különbözőek között te sulyosítja az, hogy sos élethez Szives hivatala továbbit.

Tengerz
tót Kibédi Sándor rendkívüli tehetség A kötet bírálata tet megrendelhető is. Ára 60 lej.

A Barissz
Barisszia Hitachdut délelőtt fűtizegyék szám alatti helyiség amelyre a választm Vendégeket szives

Kepes F
Ujságíró-klubba
filozófia ismert mes előadást tart az Ujs helyiségében. Az e des előzi meg. A klubtagokat és azok

Artur Rup
liche Kojonisatio
sation in Palesti kulturbizottsága leh nista csoport és mi nek a Közkelet és mái iránt, hogy erre jékozdást szerezzék pin könyve ad alka tira kolonizációját is tomát és Sziriát is Szövetség kultúrügy L. Pop 10. Ára 15

Cuza pr
Szatmár megyébe
tányán már napok szített plakátok hird fin Nagybanyára ér és a környékbeli tartison. A program bányán, Nagysomkut ban és Bikszádon fo nagybányai és környékbeli lakosoktól a gyű

Hir Györg
képviselő széha
lentik: Röviden György magyar ne sulyos vádakat merül ben a parlamenttől nak felfüggesztését feljelentés is fekszi lyek közül az egyi száz malomgyári ré másik pedig kétszáz sával vádolja a ké den valószínűség sz mentelmi jogát, ho kért előzetes letartó György ma öngyil megmérgezte magát vették és Hir Gyó kórházba.

Letartóztat
házasságszédelgő
vári törvényszék még levelet adott ki Nic

ből, hogy ez a nemzetközi forgalom és a vámok tekintetében indítványokat tehesen minden államnál.

Ujra megnyílt a kolozsvári zsidó iparosok zsinagógája. Mint ismeretes, a kolozsvári Poale Cedek zsinagógája a Szamos áradásainak majdnem áldozatul esett. Az iparos-egyesület vezetősége kieszközölte, hogy az összes kolozsvári zsinagógákban egyik szombaton minden adakozást a zsinagóga javára ajánlottak fel. Ez a gyűjtőakció és a zsidó munkának lelkes barátjai lehetővé tették, hogy a város egyik legszebb istenháza a peszachi ünnepekre ismét megnyílhatik. Az előkészületek annyira előrehaladtak, hogy hétfőn, peszach előestéjén már megtartják az első istentiszteletet a Malom-utcai templomban. A szokásos ünnepeleltői szijjum-ot a templom emeleti helyiségeiben fogják megtartani.

Kérelem. Egy 62 éves, tüdőbajban szenvedő volt állami tisztviselő fordul segítségért a zsidó társadalomhoz, hogy az ünnepek alkalmából elyhítsenek leirhatatlan nyomorán. Most került ki a kórházból és hat tagú családját a legnagyobb nélkülözések között tengődik, mert helyzetüket még súlyosbítja az, hogy szigorúan ragaszkodik a vallásos ételhez Szives adományokat az Uj Kelet kiadó-hivatala továbbít.

Tengerzugás címmel ma hagyta el a saját Kibédi Sándornak az Uj Keletből is ismert rendkívüli tehetségű erdélyi költőnek új verskötete. A kötet biralata részletesen visszatértek. A kötet megrendelhető az Uj Kelet könyvosztálya útján. Ára 60 lej.

A Barisszia választmányi ülése. A Barisszia Hitachduth kolozsvári helyi csoportja ma délelőtt fűtőszekrénykor Calea Regele Ferdinand 48. szám alatti helyiségében választmányi ülést tart, amelyre a választmányi tagokat ezután is meghívja. Vendégeket szívesen látunk.

Kepes Ferenc filozófiai előadása az Ujságíró-klubban. Kepes Ferenc, a Gnosztikus filozófia ismert mestere ma, vasárnap este 9 órakor előadást tart az Ujságírószervezet Monostori uti klub helyiségében. Az előadást rendkívül nagy érdeklődés előzi meg. A vezetőség ezután hívja meg a klubtagokat és azok hozzátartozóit.

Artur Ruppín: Die Landwirtschaftliche Koordination der zionistischen Organisation in Palestina. A Zsidó Nemzeti Szövetség kulturbizottsága lehetővé akarja tenni minden zionista csoport és mindazok számára, akik érdeklődnek a Közelkelet és Palestina kolonizációs problémáiról, hogy erről a témáról a legalaposabb tájékozódást szerezzék. Erre legjobban dr. Artur Ruppín könyve ad alkalmat. A könyv nemcsak Palestina kolonizációját ismerteti, hanem Izráélt, Egyiptomot és Szíriát is. Kapható a Zsidó Nemzeti Szövetség kulturügyi osztályában Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Ára 150 lej.

Cuza professor propagandautja Szatmármegyében. Szatmárról jelentik: Nagyvágyán már napok óta óriási kampánykérésztel díszített plakátok hirdetik, hogy Cuza professor hét óra Nagybányára érkeik azzal a céllal, hogy ott és a környékbeli falvakban agitációs gyűléseket tartson. A program szerint Cuza professor Nagyvágyán, Nagysomkúton, Fernezelyen, Avasfelsőfaluban és Bikszádon fog népgyűléseket rendezni. A nagybányai és környékbeli zsidóság érthető izgalommal tekint a gyűlések elé.

Hir György magyar nemzetgyűlési képviselő szélhámoságai. Budapestről jelentik: Röviden közöltük már, hogy Hir György magyar nemzetgyűlési képviselő ellen súlyos vádak merültek fel, aminek következtében a parlamenttől a képviselő mentelmi jogának felfüggesztését kérték. A rendőrségen több feljelentés is fekszik Hir György ellen, amelyek közül az egyik kétfélmilliárd korona és öt százal malomgyári részvény elikkasztásával, egy másik pedig kétszázmillió korona eltitkolásával vádolja a képviselőt. A parlament minden valószínűség szerint felfüggeszti Hir György mentelmi jogát, hogy ezzel a feljelentők által kért előzetes letartóztatást lehetővé tegye. Hir György ma öngyilkosságot kísérelt meg és megmérgezte magát, de tettét hamarosan észrevették és Hir Györgyöt bevitték a Rókus-kórházba.

Letartóztattak egy okmányhamisító házasságszédelőt Kolozsváron. A kolozsvári törvényszék még 1925 április 3-án körözölevelet adott ki Nicolae Meretiú foglalkozásánál

küli egyén ellen, aki a körözölevél szerint többrendbeli csalást követett el. Így legutóbb Jon Petrica székeljudvarhelyi lakosnak jó áron készített az ottani gimnázium hatodik osztályáról egy hamis bizonyítványt. Azonban az iskolai bizonyítvány hamis voltát felismerték és Nicolae Meretiú csakhamar a vádlottak padjára került. A kolozsvári törvényszék el is ítélte okmányhamisítás miatt hat hónapra, de a szélhámos megszökött az ügyészség fogházából és nyoma veszett. A IV. kerületi rendőrség emberei a napokban figyelmessé lettek egy elegáns urra, akinek a ez mlyleírása teljesen megegyezett a körözött szélhámoséval. Ma leigazolatták és kiderült, hogy a kifogástalanul felöltözött ur és Nicolae Meretiú ugyanaz a személy. Átkísérték a központi rendőrség büntügyi osztályára. Megmozdítás alkalmával levélpapirokat találtak nála, amelyeken a következő felírás volt: „Societatea Anonima pentru Distribuirea Produselor Petroliului”. A levélpapír rendelkezése felől azt valotta Meretiú, hogy azok segítségével követte el újabb csalásait. Különböző nagyobb cégek és vállalatok levélpapírját elkészítette és ezekkel a maga számára pénzösszegeket utaltatott ki. A rendőrség valószínűnek tartja, hogy a szélhámos házasságszédélővel is foglalkozik. Záróban találtak néhány női címet. A rendőrség ebben az irányban is bevezette a nyomozást. A leléményes szélhámost kihallgatása után az ügyészségre kísérik.

Borzalmas tüzkatasztrófa egy brazilai gőzösön. Manaosból jelentik: A „Paes de Carvalho” brazilai gőzös, amely Manaosból az Amazon folyón telfelé haladt, Coari kikötő közelében kigyuladt és elsüllyedt. A hajókatasztrófaának száznegy ember esett áldozatul.

Eisején kapnak fizetést a vasutasok. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága a husvéri ünnepekre való tekintettel intézkedett, hogy a tisztviselők 1-én megkapják egész áprilisi járandóságukat. Az erre vonatkozó rendeletet már szét is küldték az illetékeseknek.

Hárommilliót sikasztottak a külügyminisztériumnál. Bukarestből jelentik: Az ilfovi ügyészség a külügyminisztérium bejelentésére vizsgálatot indított a minisztérium könyvvezetősége ellen, ahol 3 millió hiányt fedeztek fel. Ügyészi rendeletre 3 napi nyomozás után tegnap este őrizetbe vették Popescu Stefan könyvelési igazgatót és Ruse Constantinescu tisztviselőt.

Der XIV. Zionisten Kongress. A londoni zionistaszervezet központi irodája terjedelmes füzetben adta ki a legutóbbi kongresszus határozatait és az ezekre vonatkozó kommentárokat. A terjedelmes füzet ára 35 lej és kapható a Zsidó Nemzeti Szövetség kulturügyi osztályánál.

Meghalt a világ legnagyobb fegyvercsempésének felesége. Rómából jelentik: Monte Carló egyik festői szépségű villájában pár nappal ezelőtt elhunyt Lady Zacharoff, angol milliárdosnő, a világ legnagyobb fegyvercsempésének, a Romániában is jól ismert londoni bankárnak a felesége. Lady Zacharoff sponyol nő volt, Madrid legelőkelőbb társaságához tartozott, fiatalon ment férjhez Marcheza herceghez, majd a herceg halála után Zacharoffhoz, aki akkor már hetvenéves volt. Zacharoff karriera minden kalandorregénynél érdekesebb. Volt tanonc, rikkancs, tüzoltó, hordár és éveket töltött Kinában, ahol fegyvercsempészséssel foglalkozott. Fegyvereket szállított a kormány- és fegyvereket szállított a forradalmi csapatoknak. A század elején már főrézvényese lett Angliá legnagobb fegyvergyárának. E tének legsikeresebb üzletét a világháború kitörésekor csinálta. Megvesztegette az orosz vezérkar tisztjeit, erre az orosz hadvezetőség megszaktította az összeköttetést a francia fegyvergyárakkal és Zacharoffal lépett összeköttetésbe. Angol közgazdászok Zacharoff vagyonát negyvenmillió font sterlingre becsülik. Nagyven millió fontot harácsoltt össze ez a zseniális ember a mások vérén, életén és verejtékén, hetvenhat esztendőtt töltött szakadatlan munkában és mikor meghalt, arra kérte özvegyét, hogy segítsen a szegényeket. Most meghalt az özvegy is, az óriási vagyon sőt fog szóródni, mint a pelyva és az öreg fegyvercsempész a tulvilágon elmélkedhet felőle: Miért? Miért küzdött ő hetvenhat évet a halál?

Tovább tusolják a Somogyi-Bacsó gyilkosság ügyét. Budapestről jelentik: A büntetőjársbíróóság előtt, mint ismeretes, Szenkovits Dénes volt városi főjegyző ismételtelen kijelentette, hogy a Somogyi-Bacsó gyilkosság ügyében nem hajlandó vallomást tenni. Szenkovits a vallomástól való idegenkedést azzal magyarázta, hogy neki ebből az ügyből kára, vagy hátránya származhatik. A büntetőjársbíróóság az idevonatkozó paragrafusok

alapján pénzbírsággal sújtotta Szenkovits Dénest. Szenkovits a végzés ellen felfolyamodással élt a budapesti büntetőjársbíróóság felebbviteli bíróságához. Tegnap hoztak döntést ez ügyben. A felebbviteli bíróság feloldotta a büntetőjársbíróóság ítéletét és Szenkovits Dénest mentesítette a Somogyi-Bacsó gyilkosság ügyében való tanuvallomástétel kötelezettsége alól, mert elfogadta azt a védekezést, hogy a vallomás megtételéből kára, vagy hátránya származhatik. A kihallgatások ilymódon való megnehezítése súlyos akadályokat gördít az új nyomozás elé.

Megrendszabályozták a kolozsvári bodegákat. A kolozsvári fűszer és élelmiszer kereskedők panaszt tettek a munkaügyi felügyelőnél, hogy a bodegák mindennemű háztartási cikkeket árulnak és ezzel nekik meg nem engedett versenyt támasztanak. A munkaügyi felügyelő megállapította, hogy a panasz alapos, mert a bodegáknak nincs joguk csak az üzletben való elfogyasztásra kiszolgálni italokat, élelmiszereket és egyéb árukat. A Munkaügyi Felügyelőség ezzel kapcsolatosan a következőket közli a munkaszüneti törvény rendelkezései alapján: 1. A bodegák árusíthatnak mindenféle italt (p. harázással, vagy zárt palackokban) ugy helybeni fogyasztásra, mint kivitelre, az italmérés engedélye szerint. 2. A bodegák, mint helyben fogyasztható élelmiszereket, csak a következőket árusíthatják: olajbogyó, turóáruk, hentesáruk, szárdiniák és más halak, gyümölcs, hideg és meleg husfélék, hasé, pogácsa és más saját konyháján készült lepényfélék, tojás, besfüt, saláta, narancs, citrom, fekete kávé, török kávé, kenyér és péksütemény. 3. Bodegákban nem tarthatók árusítás végett olyan cikkek, amelyek helyben nem fogyaszthatók. 4. A bodegák nem árusíthatják utcára a 2. pont alatti cikkeket azon idő alatt, mikor a fűszer- és csemegekereskedések zárva vannak. 5. A bodegák speciálisan felszerelendők asztalokkal és általában a helybeli fogyasztásra. 6. A bodegatuljdonosok a fentiek értelmében való berendezkedést március hó 30 ig kötelesek bevégezni. A kihágásokat a törvény teljes szigorával fogják büntetni.

A kolozsvári ipartestület közgyűlése. A kolozsvári ipartestület március 28 án, vasárnap délelőtt tartja meg ezévi rendes közgyűlését. Minthogy az első közgyűlés csak akkor határozatképes, ha a tagoknak legalább fele megjelenik, bizonyos, hogy ezt nem fogják megtartani, amiért is kitűzték a következő közgyűlés hatánapját április 11 ére.

SPORT

Haggibbor—KAC

A két rivális ma délutáni találkozását feszült érdeklődés előzi meg. Mindkét csapat szorgalmas tréninggel készült a mai találkozásra és legjobb játékosait állítja sorompóba. A Haggibbor csatársorában hosszas szünet után ismét fog szerepelni Farkas Erő, a csatársor ragyogó technikájú dirigense, jobb összekötőbe pedig Virág fog a fedezetsorból előre rukkolni, akinek helyét Csillag fog szerepelni. A Gidáli—Virág—Farkas—Reményi—Rosenfeld összeállítasu csatársor minden bizonnyal meg fogja állni helyét és a kiváló fedezetsortól támogatva, eredményes támadások keresztülvitelére alkalmas lesz. A védelem a szokott formációban fog szerepelni.

A piros-fehérek csapatát a külföldi utjáról hazatért Solyom hávéd fogja megerősíteni. Egyébként a KAC nak az a csapata fog szerepelni, amely e szezonban összes eddigi mérkőzéseit megnyerte és különösen nagy gól képességről tett tanuságot. A csatársorok között összehasonlítást téve, a KAC javára mutatkozik is némi plusz, azt feltétlenül kiegyenlíti, sőt tul-sulyta hozza a fedezetsor és a védelmek között a zsidó csapat javára billenő mérleg. A mérkőzés eredményét ezért megjósolni igen nehéz, mert annak kimenetele a pillanatnyi kondíciók függvénye. A kolozsvári futballderbi a vasutas pályán kerül lebonyolításra és délután 4 órakor veszi kezdetét. Előtte délután 2 órakor a Victoria és KKASE mérkőz össze erejükét. Ennek a mérkőzésnek kimenetele is nagy befolyással lehet a bajnoki tabella végső alakulására.

Zsoldos tanintézet

Az ország legrégibb és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mellett készít elő középiskolai magánvizsgákra, **órátségre** vidéki tanulókat is.

Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

Kereskedők figyelmébe!

butorszővetek, szőnyegek, ágygarni-
rák, hencsertakarók, gyári árban
Back Bernátné, Oradea-Mare
Piata Regina Maria 1. sz. szereznék be.
Telefon 9-55

Mozgók műsora:

Március 28.

Select-mozgó

A múlt évi amerikai filmprodukciónak legnagyobb sikere

A cárnő

kerül mártól kezdve bemutatásra.
Lengyel Menyhért és Bíró Lajos
drámáját, a nagy

ERNST LUBITS

rendezte filmre, aki a cári Oroszország legfényesebb korszakába helyezte át az érdekfeszítő cselekményt.

A cárnő szerelmi élete

elevenedik meg előttünk, aki életnek, halálnak, szerelemnek egyaránt ura és parancsolója.

POLA NEGRİ

vakító szépsége, hódító előkelősége áll a film középpontjában s körülötte rajzik a cárnő szerelmére és kegyeire vágyó udvari férfiak és féltékeny asszonyok tarka serege.

Adolphe Menjou és Rod la Rocca
a férfi főszerepekben.

Paramount superproduction. Rendes helyarok.

Uranla-mozgó

Ma folytatja a **halálcirkusz** I. részét
Eddie Pollo a főszerepben.

a halhatatlan ember
a haláltól nem féltő ember
a kigyóember
a boxoló ember
a sportember
a lovagló ember
a csodálatbaejtő ember

Apollo-mozgó**Páris éjszakái**

Szenzációs kalandorfilm a párisi éjszakai élet rejtelmeiből.

Hirdessen az Uj Keletben

KÖZGAZDASÁG**Az UGIR interveniál a CFR rakterületek bérleteinek meghosszabbítása érdekében**

A bérletek megszüntetése a fa- és építési anyagok megdrágítására vezetne

(Cluj-Kolozsvár, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától) Ismeretes, hogy az egyes CFR igazgatóságok az állomások rakterületeinek egy részét bérbeadták magánosoknak, hogy az elszállításra váró, vagy beérkezett árukat ne kelljen a CFR saját használatban lévő rakterületein elhelyezni és ezáltal az árukat még külön fekbérékkel megterhelni. A rakterületeket (oszdák) főleg faanyagok, valamint építkezési anyagok leraktározására bérelték. Ezek a bérelt rakterületek rendkívül nagy fontossággal bírtak úgy az ipar, mint a kereskedelem szempontjából, mert azzal, hogy a kirakott árukat nem kellett egy távolabb eső helyre szállítani és nem terhelték különböző fekbérék, az áruknak olcsóbb áron való forgalombahozatalát tették lehetővé.

Még a múlt év őszén, abból az alkalomból, hogy egyes igazgatóságok a lejárt szerződéseket nem akarták megújítani, már részletesen foglalkoztunk ezzel a kérdéssel. Az akkor lejárt szerződéseket azonban hosszas vita után ideiglenesen meghosszabbították.

A bérelt rakterületek ügye most újra felszíne került, amennyiben a legtöbb erre vonatkozó szerződés lejárt, vagy lejárában van és az igazgatóságok, különösképpen pedig a CFR kolozsvári igazgatósága mereven elzárkózik attól, hogy a lejárt szerződéseket megújítsa. Az igazgatóságnak ez az álláspontja már csak azért is indokolatlan, mert hiszen tudvalevőleg a CFR teherforgalma nemhogy növekedett volna, hanem csökkent az utóbbi hónapok folyamán és így, hogy ha eddig nélkülözni tudta a bérbeadott rakterületeket, annál könnyebben tehetné meg ezután.

Mint értesülünk, a kérdéssel a nagyiparosok és munkaadók kolozsvári szövetsége is foglalkozott és elhatározta, hogy az UGIR országos szervezete útján egy közlekedésügyi minisztériumnál, mint a CFR központi vezérigazgatóságánál interveniálni fog és terjedelmes memorandumban fogja ismertetni azokat a gazdasági hátrányokat, amelyek a bérelt rakterületek megszüntetéséből származnának.

Ujra szabályozták a gépek behozatalát. A hivatalos lap 67. száma ismételtén szabályozza a gépek behozatalát. Eszerint textil-, bőr-, cipő- és butorgyártásra szolgáló régebbi típusú gépek és gyári berendezések behozatala tilos. Ugyancsak tilos behozni ezen ipari szakma körébe vágó olyan új típusú gépeket, gyári berendezéseket, vagy alkatrészeket, amelyek már más országban használatban voltak. A fenti iparágak céjait szolgáló új gépek behozatala is a kereskedelmi és iparügyi minisztérium ellenőrzése alá tartozik, amely ezt az ipari bizottság (Comisiunea Industriala) útján gyakorolja. A kereskedelmi és iparügyi minisztérium megtevéseztét hamis adatok bemondata által, vagy pedig ezen törvény elleni bárminemű vétést, a vámtörvénynek a csempészetre vonatkozó szakaszai értelmében a legszigorúbban meg fogják büntetni.

Az UGIR vezérigazgatója Kolozsvárt. Mircea mérnök, az UGIR országos szervezetének bukaresti vezérigazgatója, ma Kolozsvárra érkezik. A vezérigazgató útja — mint értesülünk — összefüggésben van az elkészítés alatt álló új behoztali vámnomenklatúrával, amelyről az itteni gyárosokkal óhajt behatóbb tanácskozást folytatni. A vezérigazgató csak néhány napig marad Kolozsvárt, azután visszautazik Bukarestbe.

Százezer hektoliter magyar szesz vár kivitelre. Budapestről jelentik: Nemrégiben egyes külföldi lapokban az a hír terjedt el, hogy Magyarországon felemelik a szeszkontingenst. Mint illetékes helyről közlik, erről nincsen szó, mert a mezőgazdasági szeszfőzők már befejezték működésüket és ha a kor-

mány a kontingenst felemelné, annak kizárólag csak az ipari szeszgyárak vennék hasznát. A magyarországi szesztermelés különben is olyan fölösleggel rendelkezik, hogy az új kampányig még több mint százezer hektoliter szeszt tud a külföldre exportálni.

Ingyen részvényeket ad a Resica. A Resicai Vasmű egymillió darab új részvényt bocsát ki 500 lej névértékben. A közgyűlés által már elhatározott tőkeemelés tulajdonképpen azt a célt szolgálja, hogy a vállalat vagyonteleit az értékelés szempontjából közelebb hozza a valósághoz. Éppen ezért a Resica az új részvényeket ingyen ajánlja fel a régi részvényeseknek, még pedig egy régre két ingyenrészvényt. Az 500 lej névértékű új részvényekért maximálisan 25 lejt kell befizetni, ami az emissziós költségek fedezésére szolgál. Az új részvények jelentős része a Magyar Államvasutaknak jut, mivel az tartja tárcájában a Resica részvények jelentős hányadát.

A cseh bankok negyedévenként publikálják mérlegüket. Prágából jelentik: Egy legújabb kormányrendelet folytán a cseh bankok 1926 től kezdve negyedévenként, még pedig március, június és szeptember végén tartoznak mérlegeiket nyilvánosságra hozni a sajtó útján. A banktörvény következtében már március 31-én kellett volna publikálni a bankoknak első negyedévi mérlegüket. Miután azonban az erre vonatkozó végrehajtási utasítás még nem látott napvilágot, valószínű, hogy a bankok első negyedévi mérlege valamivel később kerül a nyilvánosság elé.

A CFR nem vesz fel többé hiányosan csomagolt áruküldeményeket. A vasútállomások gyakran fölvettek küldeményeket, annak dacára, hogy azok nem voltak az előírásnak megfelelően becsomagolva. Így megtörtént, hogy a rosszul csomagolt küldemények súlyától hiányzott, esetleg egy-egy csomag a gondatlan csomagolás következtében elkallódott. Hogy a jövőben hasonló esetek ne fordulhassanak elő, a CFR igazgatósága a következőket rendelte el: Apróbb és egymáshoz hasonló csomagokból álló küldeményt, mint süvegcsukor, lapát, vaskarika, vasfazék, kályharészek és hasonló tárgyakból álló küldeményt, kivéve ha nem képez vagonrakományt, nem vesznek fel megfelelő csomagolás nélkül. Szabókellékek, szövetek, vásznak, szőnyegek, talpak és bőrárak csakis ambalagecsomagolásban adható fel. Folyékony és törékeny áru csakis az érvényben levő rendelkezés szerint csomagolva adható fel. Még abban az esetben sem fognak ezentul hiányosan csomagolt árut felvenni, ha a feladó a fuvarlevelen elismerné az áru hiányos és az érvényben levő rendelkezésnek meg nem felelő csomagolását.

TÖZSDE

Március 27-én

A lejt Zürichben 214 50, Párisban 11 95, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A lej újabb esése következtében, amiről lapunk más helyén számolunk be, a külföldi devizák árai rohamosan emelkednek. Zuhan a francia frank is. Az ártolyamok a következők:

Bécs 31 60—34 80, Prága 7 28—7 32. Budapest 285—289, Páris 9 60—9 65, Zürich 47 80—47 80, Newyork 248 00—250 00, London 1200—1210, Milánó 9 90—9 95.

Zürich. Zárlat: Berlin 133 50, Amsterdam 208 20, Newyork 519 25, London 2525 50, Páris 1790 00, Milánó 2088 00, Prága 1533 50, Budapest 72 30, Belgrád 9 45 50, Bukarest 214 50, Varsó 65 50, Bécs 73 17.

Bukarest. Devizák: Páris 8 45, Berlin 57 50, London 1192, Newyork 215 50, Milánó 9 85, Zürich 47 30, Bécs 84 50, Prága 7 26, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 8 90, német márka 57 00, leva 1 77, török lira 132, font sterling 1180, francia frank 8 60, svájci frank 46 50, olasz lira 9 80, drachma 2 90, dinár 415, dollár 243 00, lengyel forint 30 00, osztrák schilling 84 00, magyar korona 34 00, cseh korona 7 00, belga frank —, holland forint —.

SZINH

Miami. A...
kere, mert ex...
Szybillnél szel...
biztosít ennek...
ban és a bud...
szttak: Kedv...
a fordulata, a...
musziva mind...
figyelmét. Iz...
dirigálja. Hétfő

Vasárnap d

Nemény

Sorozat

Vasárnap d

produkc

Sorozat

Vasárnap est

(13 adas

vel, Ith

Bérlets

Hétfő: MIA

Irén, N

helyára

szám 3

Kedd: MIA

Szarde: MIA

Csütörtök: N

Péntek: Nin

Szombat: Ni

Vasárnap d

cső hel

Vasárnap d

Pintér

árakkal

Vasárnap est

Leogy

Rendes

szám 3

Hétfőn tél 3

Olcó h

Hétfő d. n.

árakkal

Hétfő este h

diája (

árak

Figy

Figy

Figy

Figy

Figy

Figy

Figy

Figy

Figy

Figy

Figy

Figy

Figy

Figy

Figy

Figy

Figy

Figy

Speziális cipőujdonságok!

Hoffmann Sándor

'ERIKA'

cipőáruháza

Cluj, Piața Unirii No 13.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

v. színházi iroda közleménye!

Miami. A Mi7minak egész biztosra vehető a sikere, mert exotikus tárgya és a Leányvásárnál, Szybillnél szebb muzikája feltétlenül nagy sikert biztosít ennek az új operettnek, melyet Amerikában és a budapesti Fővárosi Operettszínházban játszottak: Kedves és ötletes szövegének egészen új fordulata, a rengeteg tánc és csillogó pompája minden pillanatra leköti a közönségnek figyelmét. Izsó rendező, a zenekart Stephanidesz dirigálja. Hétfőn lesz a premijere.

Szombat Színház heti műsora

Vasárnap d. u. fél 3-kor: G. sák (Lengyel Irén, Neményi, Lászlóval, Leszállított helyárrakkal. Sorozat 311)

Vasárnap d. u. 6 kor: Th-wara Rey iedus f. kir. produkciói. Mérsékeltu emelt helyárrakkal. Sorozatszám 312)

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Alexandra. (13. adszor, Karácsonyi Ilivel, Neményi Lili-vel, Ihász és Lászlóval. Rendes helyárrakkal. Bérletszűnet. Sorozat 313)

Hétfő: MIAMI (Operettujdonság, először, Lengyel Irén, Neményi, László, Ihászsal. Rendes helyárrakkal. Premier-bérlet 47 sz. Sorozatszám 314)

Kedd: Miami (Napibérlet 97 sz. A. Sorozat 315) Szerda: Miami (Napibérlet 98 sz. B. Sorozat 316) Péntek: Nincs előadás. Szombat: Nincs előadás.

Vasárnap d. u. fél 3-kor: Gyimesi vadvirág (Olcsó helyárrakkal. Sorozat 320)

Vasárnap d. u. fél 6 kor: Bob herceg (Operett. Pintér Böske fellépésével. Leszállított helyárrakkal. Sorozat 321).

Vasárnap este háromnegyed 9 kor: Miami (Operett Lengyel Irén, Neményi, László, Ihászsal. Rendes helyárrak. Bérletszűnetben. Sorozatszám 322)

Hétfőn fél 3-kor: A his lord (Gyermekelőadás. Olcsó helyárrakkal. Sorozat 323)

Hétfő d. u. 5-kor: Miami (Operett. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 324)

Hétfő este háromnegyed 9-kor: Az ember tragédiája (Pócs Lili fellépésével. Rendes helyárrak. Napi bérlet 99 sz. A. Sorozat 325)

Harisnyákból husvétfig 10% engedmény.

Hölgyek figyelmébe

Allandóan raktáron tartok saját készítményű **hasfűzőket**, amelyek már 250 leitől kaphatók.

Harisnyákból óriási választék. Husvétfig 10% engedm.

soványító hasfűzőket

amely erős hölgyek részére valóságos soványító szert jelent

Kézimunka osztályomban mindenféle **kolim** és **gobelin** munkák kaphatók.

E. Rosenzweig, Str. Reg. Maria 6.

Ha művészi kivitelű **fa, vas, vagy bőrbutor** és zongorát akar vásárolni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg

Székely & Réty

Erdélyrészi Butorgyár R.T.

Állandó butorkiállítását Valóon Bösendorfer, Stingl, Wirth és Produktivgenossenschaft zongorák, továbbá turnirok és klusterneuburgi enyvezett lemezek nagy választékban.

A tavaszi és nyári divat

ruha- és kabát-anyagok
exclusiv választékban

Grünwald és Steiner

női divatkülönlegességek áruházában,

Cluj, Piața Unirii No 12.

Szerezze be idejében

illatszer- és husvétü öntöző szükségletét a **Rózsa „Royal“** drogeria és illatszertárban **Cluj, Piața Unirii (Főter) No 26.** Nyitva d. e. 8^{1/2}—1-ig, délután 3—7^{1/2} óráig.

Viszontelárusítóknak engedmény.

Figyelem!
All- Kabát- Kosztüm-

Szövetek selymek

a legfrissebb ujdonságok!

Ne vásároljon addig, míg meg nem látogatta

Au Printemps

(volt MISSIR) — raktárát

Cluj, Strada Memorandului No 11.

Írdessen az Uj Keletben!

Halló!

Alkoholmentes **est!**
Valódi természetes, **édas**

החללי

MUST

kapható **ערב יום טוב** délelőttől este 5 óráig

Bognár és Szántó

Erdélyi Kereskedelmi Rt. — **Galca Regelo Ferdinand 70 sz. alatti detalí árudájában literenkint 40 leiórt.**

Husvétü edényt mindenki kaphat a műtárgyban ez tánd.

Figyelmeztetés. **החללי** alatt igyunk Bognár és Szántó-féle **saját főzésű** seprőpálinkát, raktáron levő szilvagyógyvizet és szilvagyógyvizet s uradalmi fajborokat.

Erkezett 500 üveg

החללי Malnási Mária gyógyviz literenkint 25 lei

üveg nélkül.

תחת השגחת מורה מרדכי ביקסענשפאנגער

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Aláírt keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő

Fabrikdirektor (Schweizer) in zarter Position, wita war 41 Jahre alt, mit zwei Soehnen von 13 und 16 Jahren sucht Bekanntschaft mit deutsch sprechender Dame nicht unter dreissig Jahren, zwecks Heirat. In guten, entsprechender Verhältnissen lebende Damen (Witwen nicht ausgeschlossen) die sich nach einem trautem Heim sehnen werden um Bild und kurze Beschreibung ersucht unter Chiffre „Korrekt“ an Lord Ex-11111, Cluj, Str. Radu 9

I. Küllner zongora, kitűnő állapotban, olcsó áron eladó. Klein, Malom-utca 7. emelet.

Alkalmi vételi

Smyrna - szőnyeg
6x5 m. teljesen új állapotban, gyönyörű mintával, igen olcsó áron eladó.

Perzsa - szőnyeg
1x2 méter, 14000 leért kapható ROSENBERG J. szőnyegkereskedésben, Cluj, Strada Memorandumului 25.

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, számviteli tudományok közgazdasági cikkek, posztusok stb.) írógéppel való másolás és sokszorosítások gyorsan, pontosan és olcsón. Folytatás Friedmannék nyvkereskedésében. Főtér. 842

Tejre előfizetést elfogad Elek Sim. n., - Víz-u. 8

Inteligens fűtőlembert elsősorban ebéd vacsora készítésre, leh. től. g. helytől. Jól fizet. Cim a kiadóban. 872

MARTIN PAL Jun.

Cluj, Piața Mihail Viteazul 25.

כשר ועלכווארען פאבריק
ערצינט אללערלייא ועלכווארען
מטעמעקסטע פראדעט פער נאכנאמע
פרייקווארטן אינדער אונד פערלאנגען

Műhímozógép elsősorban Lintz-Eckardt gyártmányú eladó. Műhímozó-Szalona, Unió u. ca 15. 896

Keresek

május elsejére egy szoba konyhás lakást, lehetőleg a Főtér közelében. „Május 1“ jellegre a kiadókba kérem.

Jól bevezetett ipariskolai szabóüzem, szép üzethelyiséggel, gépekkel teljesen felszerelve, nyolc tanulóval, akadémiai minden díjmentes, kiterjedt jó klientúrával, külföldre költözés miatt, lelépéssel átadó. Feltételek megadhatók Léb Samu férjiszabónál, Icoló ú. mare. 863

HUNWALD

Saj. Str. Vlașuța (volt helyal-u.) 3. Telefon 167

Üvegcsiszoló és tákosítvány Táblavég rakár és ávvezési vállalat. Hibás tátrók újrafonásorozása 100

Könyvelőt magyar német levelezőt keres előkelő biztoító társaság. Nők is pályázhatnak. Ajánlatok fizetési igényekkel „Birtosító“ jellegre a kiadóban. 888

Két urilány lakást és teljes ellátást kaphat zsidó családnál a Főtér közelében Cim a kiadóban.

Jó gyártmányú, rövid zongorát, vagy pianinót veszek. Cim a kiadóban.

Konkurs

In der Gurahont—Ioaseler orth. izr. Gemeinde wird die Stelle eines Religionslehrers zu besetzen, welcher „הומיש ריש“ „חומש ריש“ u „מרא תנ“ auch Prophanes (schreiben, lesen u. rechnen) zu unterrichten befähigt ist. Bedingungen: Rumänischer Staatsbürger, rumänische Sprachkenntnisse, ירא שמים. — Junger Mann, ledig, wird bevorzugt. Gehalt von 4—5000 Lei. Der Posten ist sofort zu besetzen. Offerte sind zu richten an Maximilian Pollatschek Gurahont — Jud. Arad.

borok

valamint saját főző-ü. készítő szilva és seprő készítő — Hacker és Sternbergnél — Arad

קהל עדת ארטהאדאקס מאראמארשאטיגעט י.ו.א.

N. 101/026

קאנקורד

בייא דער ארטה. יודישען קולטורעמען דע מאראמארשאטיגעט ועלאנגט דא שטעללע איינעס דין ומורה צדקים צו בעוועטענען. געהאלט לויט פערצינדארונט.

בעווערבער דאכען איהרע געזונט מיט אננאמע דעם אלטערס אונד פאמיליענישטאנדעס ווי אונד איהרע ביזנעסגען וויקואמקייט ביז צום 1-טען מאנא דעזענס יארעס אן דאס קולטורעמען איינזענדען.

מאראמארשאטיגעט אום 15-טען מארץ 1926 לויב יאסאוויטש שלמה פראנקל נאטאר פראדעס

Tapasztalt asszonyok

bevásárlásuk alkalmával mindig tudatosan, „**Franck kávépótlék**“-ot* követelnek.... Vajjon miért? Mert fontos nekik pénzükért praktikusán vásárolni.

* a kávédarálóval.

1926 jan.-febr. könyvujdonságok

Ady-könyv (Amicus kiadás) I. 220
Balsac: Nőtlen ember otthona 264
Brocchio: Szívem szerint 212
Csillag: Zsidó anekdoták kínosesházai .. 200
Csehov: A koldus..... 141
Dekobra: A hálókocsi angyalja..... 220
G. David Margit: A szerelmek városa .. 150
Dumas: A három testőr

I. A három testőr
II. Husz év múlva
III. Bragelome Vicomte
IV. Az Elone Vicomte 1200
— A király a vértanún 225
— A Monsoreau hölgy..... 250
— Fáris mohikánjái 270
— Király és bolondja 300

Gergely Sándor: Achrem fickó 220
Herzog Rudolf: Az élet dala..... 176
G. Miklós Jóna: Viola 15
Csermely Gyula: Adieu Madam 15
Forró Pál: Kű öbös tüzek 1
Gottberg: A fehér kastély 15
G. H. Bull: A titokzatos villa 15
France: A Föld élete 250

— „ (kötve)..... 300
Günther: A szent meg a rajongója I-II 550
Gegoly: Mirgorod I-II 282
Kuprin: Moloch 200
— Jama 340
Ludvig Emil: Napoleon (610 lap) 484
Jack London: Jack London élete.... 375
Jack London: A nagy ház asszonykaja 210

— Az éneklő kutya 220
Lagerlöf: He ga. Marianna 132
— A császár 132
Lengyel Menyhért: Mária 110
Maupassant: Egy élet 311
Courths Mahler: Bo doz akarok lenni.. 88
— Az igazi szerelem 132
Molnár Ferenc: Riviera (Vigjáték) 97
— Ketten beszélnek 154
— Egy gazdtalan csónak története 154
— Muzsika 176

Móritz Zsigmond: Kivilágos kivirradtig 282
Milliók könyve: Rieder Haggard: A pavian nő 30
Pompadour marquisé szerelmi élete 30
Orey Emma br.: Ferencz József gyertyatartói 30

Ossendowsky: A lók, istenek, emberek 440
Pásztor Árpád: Végig az uton 176
Pásztor Árpád: Végig az uton 176
Morris Rosenfeld: A nyomor dalaiból 150
Unamuno: A kód 132
Upton Sinclair: Az ács fiának neveznek engem 150

Tatóry Róbert: Hóvár 44
Rieder Haggard: Salamon király kincse 176
H. G. Wells: Ugh Lomi 106
— Az istenek eldele 150
Zola: Claude vallomása 220
Bonkalo: Az orosz irodalom története I-II. 350

Euken: A jelenkori vallásbölelet főkérdései 151
France: A Föld élete 250
Köve 300
Hevessy: A filmjáték esztetikája 246
Croca: A politika elemel 132
Curtius: Az új Franciaország irodalmi utörői 250

Loránt: A bélyeg 149
Molnár Antal: Az új zene 317
Románne: Grafológia 242
Zilahi: Sz kácskönyv 317

Műszaki könyvek

Jesh: K's dinamék 150
— Kis transzformátorok 125
— A motorkezelő 100
Naszályi: A gőzlokomobil szerkezete és kezelése 200
Rátkay: A lánghegesztés 75

Kaphatók az

Uj Kelet könyvostályában, utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett

Ursus-Extra

világos sörkülönlegesség mindenütt kapható.

CZELL-Sörfőzde, Kolozsvár-Monostor

Szerkesztőség hivatal és nyitva
Kolozsvár, Székesvárosi Pop (Brassay-utca)
Telefon: 977, 228 és 111
Egy szám ára pályázók és vidéken f. Budapestben —

1926 Kedd március 29

Pész

„Rabszolgákban, de az Örökzöldet onnan... egyiptomi sanyapünk történetének meink előtt felvagyakozó népfázisa. Az első honalapítással jályokat nem ismerelszánt napnek szabadságért és hozott áldozatok hivatására.

Az áhitat e tekintetünk Ereselekedeteinek magunk tevékettünk az országent, hogy mi a runk lenni a zsidó

Az erdélyi zsidóságban a teljességében mag gondolatát és által feladatként ismer madik honalapítá den zsidó energiája Keren Hajjeszód nyei sok kívánni azonáltal az alap áll és ez a népszeg hogy az országéptolt a zsidó öztudközszükségletévé

A Balfour-dek biztosította a vilá tinához mint zsid jogot, a legelhatárban a legeredmén Hajjeszód megalap a világ zsidóságán az alapot, melynek állami lét és az ez zök hiányában a ből önmegadózta anyagi eszközöket építő munkálatok

Az időközönké tisztikai adatok m nak a hatalmas és mulatba ejtő tel Hajjeszód Eric J városi kolonizáció, terén és a kultur érdekesebbek, mer jövő rövid idő, m részt az alap ismer kellett fordítani, u voltaképpen nem tölhet vissza.

Ezek az erecsak akként volta Hajjeszód céljaira den felesleges költözvetlenül rendelkezottak és emelle tessel, takarékosnáltattak fel az or A Keren Hajjes arnyalatra való minden rétegét erőfeszítéseket tett fennakadást ne szemények bizonyosság legteljesebb bizalm